Opłata pocztowa uiszczona gotówką!

Katowice, dnia 30 września 1937.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Dział Administracji Szkolnej

Nr 9.

Poz.: **TREŚĆ:** str.

Poz. 241.

Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 55 z dnia 22 lipca 1937 r. poz. 429.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 lipca 1937 r.

o sposobie kwalifikowania urzędników państwowych.

Na podstawie art. 20 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 737) zarządza się co następuje:

§ 1. (1) Kwalifikowanie urzędników państwowych obejmuje sporządzanie corocznych ocen kwalifikacyjnych i prowadzenie list kwalifikacyjnych.

(2) Kwalifikowaniu nie podlegają: 1) urzędnicy, zajmujący stanowiska kierownicze, które określa Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z właściwą władzą naczelną, w biurach Sejmu i Senatu — Marszałek Sejmu bądź Marszałek Senatu, w Kontroli Państwowej — Prezes Najwyższej Izby Kontroli, 2) urzędnicy pozostający w stanie nieczynnym oraz 3) urzędnicy praktykanci, którzy z jakiegokolwiek powodu nie pełnili służby dłużej niż 6 miesięcy w ciągu roku kalendarzowego.

§ 2. (1) Ocena kwalifikacyjna składa się z opinii wydanej przez osobę, powołaną do sprawowania bezpośredniego nadzoru służbowego, i z opinii drugiej, wydanej przez osobę wykonującą nadzór pośredni; w przypadkach, gdy w myśl tej zasady przełożonym pośrednim, powołanym do wydania drugiej opinii, byłby minister, ocenę kwalifikacyjną stanowi jedna opinia bezpośredniego przełożonego. Ocenę kwalifikacyjną dla urzędników, których bezpośrednim przełożonym jest minister, stanowi opinia ministra.

(2) W zakresie umiejętności fachowych oprócz opinii przełożonych służbowych (ust. (1)) wydaje fachową opinię urzędnik, posiadający odpowiednie wykształcenie fachowe, który z ramienia władzy przełożonej sprawuje nad kwalifikowanym nadzór w sprawach związanych z jego specjalnością. Przepisu tego nie stosuje się w przypadkach, gdy przełożeni służbowi lub jeden z nich posiadają takie wykształcenie fachowe jak kwalifikowany.

(3) Jeżeli w ciągu roku kalendarzowego zajdzie z jakichkolwiek powodów (przeniesienie, delegacja, choroba itp.) zmiana osób, wykonujących nadzór bezpośredni lub pośredni nad kwalifikowanym, powołane do wydania opinii są te osoby, które w danym roku sprawowały nad nim nadzór przynajmniej przez sześć miesięcy. Te zaś osoby, które wykonywały nadzór służbowy, krócej niż sześć miesięcy, a dłużej niż trzy miesiące, powinny na żądanie przełożonych służbowych (ust. (1)) wydać krótką opinię w zakresie w jakim kwalifikowany dał się poznać.

(4) Opinie, przewidziane w ust. (2) i (3), będą brane pod uwagę przy wydawaniu opinii przełożonych służbowych (ust. (1)) i będą załączone z oceną kwalifikacyjną.

(5) Właściwe władze naczelne wydają dla podległych im działów zarządu państwowego zarządzenia ustalające szczegółowo uprawnienia do wydawania opinij według zasad paragrafu niniejszego.

§ 3. Ocenę kwalifikacyjną ustala się w następujących stopniach:

(1) dobra, jeżeli urzędnik (praktykant) pod każdym względem czyni zadość wymaganiom służby i wyróżnia się skutecznym dążeniem do udoskonalenia wyników swej pracy;

(2) dostateczna, jeżeli na ogół odpowiada on wymaganiom służby, lecz nie wybija się ponad przeciętną miarę;

(3) niedostateczna, jeżeli nie czyni zadość wymaganiom służby.

§ 4. (1) Opinie przełożonych służbowych (§ 2 ust. (1)) powinny w konkluzji podawać stopień oceny kwalifikacyjnej, na który zdaniem opiniującego kwalifikowany zasługuje.

(2) Jeżeli wydane opinie różnią się w stopniu oceny kwalifikacyjnej, wówczas decydującą o stopniu oceny jest opinia osoby sprawującej nadzór pośredni.

§ 5. (1) O niedostatecznej ocenie kwalifikacyjnej władza służbowa zawiadamia pisemnie kwalifikowanego urzędnika, który może wnieść w drodze służbowej odwołanie do kierownika władzy naczelnej; prawo to służy również urzędnikom władz naczelnych.

(2) Kierownik władzy naczelnej lub upoważniony przezeń urzędnik tej władzy rozstrzyga odwołanie po rozważeniu wniosku komisji (ust. (3)) i w razie uwzględnienia odwołania ustala stopień oceny kwalifikacyjnej.

(3) Komisje do rozpatrywania odwołań wyznacza kierownik władzy naczelnej spośród podległych mu urzędników. Komisja składa się z przewodniczącego i dwóch członków. Przewodniczącym lub członkiem komisji nie może być urzędnik, który wydał opinię stanowiącą podstawę do ustalenia niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej ani też żaden z podległych mu urzędników. W dziale Ministerstwa Spraw Wojskowych przewodniczącymi i członkami komisyj mogą być oficerowie, a w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości — sędziowie i prokuratorzy.

(4) O rozstrzygnięciu odwołania władza służbowa zawiadamia pisemnie urzędnika.

(5) Tryp postępowania w sprawach unormowanych w paragrafie niniejszym w stosunku do urzędników biur Sejmu i Senatu ustalają zarządzenia Marszałka Sejmu bądź Marszałka Senatu, w stosunku zaś do urzędników Kontroli Państwowej — zarządzenie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

(6) Przepisów paragrafu niniejszego nie stosuje się do praktykantów.

§ 6. Urzędnik, który otrzymał po raz pierwszy ocenę niedostateczną, powinien być przeniesiony na inne stanowisko służbowe, podlegające nadzorowi innych przełożonych, jeżeli odpowiednie stanowisko w danym dziale służby istnieje, a urzędnik wniesie prośbę o to przeniesienie. Przepisu tego nie stosuje się do praktykantów.

§ 7. Listy kwalifikacyjne prowadzą władze naczelne oraz władze bezpośrednio podległe władzom naczelnym. Szczegółową właściwość do prowadzenia list kwalifikacyjnych ustalają władze naczelne.

§ 8. Prezes Rady Ministrów wydaje szczegółowe instrukcje o sposobie sporządzania ocen i sposobie prowadzenia list kwalifikacyjnych oraz ustala wzory odpowiednich formularzy, z uwzględnieniem odrębności zachodzących w poszczególnych działach zarządu państwowego i rodzajach służby. Instrukcje takie dla biur Sejmu i Senatu wydają Marszałek Sejmu bądź Marszałek Senatu, a dla Kontroli Państwowej — Prezes Najwyższej Izby Kontroli.

§ 9. (1) Lista kwalifikacyjna oraz wszystkie dokumenty i czynności związane z kwalifikowaniem mają charakter poufny.

(2) Osoby, wydające opinie kwalifikacyjne, mają pod rygorem odpowiedzialności służbowej przestrzegać sumienności i bezstronności w ich formułowaniu.

§ 10. Przepisów rozporządzenia niniejszego nie stosuje się do Szefa i urzędników Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Mnistrów:
(—) **Sławoj Składkowski.**

242.

Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 55 z dnia 22 lipca 1937 r. poz. 432.

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW
z dnia 12 lipca 1937 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych.

Na podstawie art. 5 ust. 4 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) zarządza, się co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia, nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781), zmienionym rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia 12 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 97, poz. 885), z dnia 21 sierpnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 407), z dnia 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 369), z dnia 21 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 68), i z dnia 15 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 303), wprowadza się zmiany następujące:

1) w § 39:

a) w ustępie wymieniającym stanowiska kierownicze zaliczone do 3 stawki dodatków funkcyjnych po wyrazach: „Podsekretarz Stanu“ wstawia się wyrazy: „Dyrektor Funduszu Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego“;

b) w ustępie wymieniającym stanowiska kierownicze zaliczone do 7 stawki dodatków

funkcyjnych po wyrazach: „Naczelnik Biura we władzach naczelnych" wstawia się wyrazy: „Wicedyrektor Głównego Urzędu Statystycznego", zaś po wyrazach: „Dyrektor Biblioteki Narodowej" wstawia się wyrazy: „Dyrektor Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen, Dyrektor Państwowego Instytutu Eksportowego";

d) w ustępie wymieniającym stanowiska kierownicze zaliczone do 8 stawki dodatków funkcyjnych po wyrazach: „Dyrektor Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego" wstawia się wyrazy: „Dyrektor Państwowego Instytutu Kultury Wsi"; wyrazy: „Dyrektor Państwowej Szkoły Morskiej" skreśla się;

d) w ustępie wymieniającym stanowisko kierownicze zaliczone do 9 stawki dodatków funkcyjnych po wyrazach: „w Państwowym Instytucie Geologicznym" wstawia się wyrazy: „w Państwowym Instytucie Eksportowym", a po wyrazach: „Naczelnik Morskiego Urzędu Rybackiego" wstawia się wyrazy: „Kierownik Sekcji w Instytucie Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen. Naczelnik Okręgu Administracji Miar, Naczelnik Urzędu Probierczego";

e) po ustępie wymieniającym stanowiska kierownicze zaliczone do 10 stawki dodatków funkcyjnych dodaje się nowy ustęp treści następującej:

„Stanowiska kierowników władz pośrednio podległych władzy naczelnej w rozumieniu przepisu niniejszego ustala właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Skarbu"

2) w § 40:

a) pkt 2 w miejsce wyrazów: „w wojewódzkim wydziale bezpieczeństwa" wstawia się wyrazy: „w wojewódzkim wydziale społeczno-politycznym (bezpieczeństwa)", a po wyrazach: „Referendarz w referacie bezpieczeństwa w starostwach" dodaje się wyrazy: „i w dyrekcjach policji w województwie śląskim";

b) po pkt 6 dodaje się nowy punkt 7 w brzmieniu następującym:

„7, w dziale Ministerstwa Przemysłu i Handlu:

a) funkcjonariusze Urzędu Morskiego w Gdyni, zajmujący specjalne stanowiska fachowe w porcie gdyńskim — od 50 — 200. Stanowiska te oraz stawki dodatków, określonych w punkcie niniejszym, ustala Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu:

b) Dyrektor Państwowej Szkoły Morskiej — 400
Inspektor w Państwowej Szkole Morskiej, Kierownik Wydziału w Państwowej Szkole Morskiej 300
Profesor Państwowej Szkoły Morskiej od 100 — 200
Stawki dodatków dla profesorów Państwowej Szkoły Morskiej ustala Minister Przemysłu i Handlu.";

c) dotychczasowe punkty 7, 8, 9, 10 oznacza się jako punkty 8, 9, 10, 11.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1937 r.

Prezes Rady Ministrów: **Sławoj Składkowski.**
Minister Skarbu: **E. Kwiatkowski.**

243.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 lipca 1937 r. (Nr II Pr-6318/37)

o programie nauki w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam program nauki w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania. Program ten ogłasza się równocześnie, jako oddzielne wydawnictwo p. t. „Program nauki (tymczasowy) w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania".

§ 2. Sposób wprowadzania w życie nowego programu w roku szkolnym 1937/38 i w latach następnych określa osobna instrukcja.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy dotychczasowe, dotyczące spraw uregulowanych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski.

244.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 23 lipca 1937 r. (Nr II Pr-6685/37)

o programie nauki w klasie I państwowego liceum pedagogicznego.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 roku o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam program nauki w klasie I państwowego liceum pedagogicznego. Program ten ogłasza się równocześnie osobno.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
w z.:
Jerzy Ferek Błeszyński.

245.

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 31 sierpnia 1937 r. (Nr II. Pr. 7890/37).

w sprawie programu nauki religii rzymsko-katolickiej w państwowych liceach pedagogicznych w roku szkolnym 1937/38.

Zarządzam z ważnością od dnia 3 września 1937 r. aż do odwołania, aby nauka religii rzymskokatolickiej w klasach pierwszych państwowych liceów pedagogicznych była prowadzona, podobnie jak w liceach ogólnokształcących, według programu, obowiązującego dla klasy VII. gimnazjum dawnego ustroju. (Program gimnazjum państwowego. Gimnazjum wyższe. Religia rzymskokatolicka, Warszawa, 1926 r.).

W wykonaniu programu należy uwzględnić swoiste potrzeby liceum pedagogicznego.

Minister:
(—) **W. Świętosławski.**

246.

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 10 września 1937 r. (Nr. II W-8256/37)

w sprawie organizacji przysposobienia młodzieży szkolnej do obrony kraju.

I. Cele i zadania przysposobienia młodzieży szkolnej do obrony kraju.

§ 1.

1. Celem przysposobienia młodzieży szkolnej do obrony kraju jest przygotowanie uświadomionych, czynnych, dzielnych i karnych obywateli, gotowych każdej chwili stanąć w jego obronie przed grożącym z jakiejkolwiek strony niebezpieczeństwem. Przysposobienie młodzieży szkolnej do obrony kraju jest podstawowym zadaniem pracy wychowawczej i dydaktycznej każdej szkoły.

2. Przysposobienie młodzieży do obrony kraju obejmuje:

a) ogólne przygotowanie do obrony kraju,
b) przysposobienie wojskowe (młodzieży żeńskiej do służby pomocniczej wojskowej).

Ogólne przygotowanie młodzieży do obrony kraju realizuje się przez całą pracę wychowawczą i dydaktyczną każdej szkoły.

Przysposobienie wojskowe młodzieży realizuje się w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych, oraz w szkołach dokształcających zawodowych, w których uczniowie odpowiadają przeciętnie wiekowi od lat 15 wzwyż, według obowiązujących programów szkolnych.

§ 2.

Dla osiągnięcia zadań, związanych z ogólnym przygotowaniem młodzieży do obrony kraju, szkoły zgodnie ze swymi statutami i programami:

a) zwracają w pracy wychowawczej szczególną uwagę na te wszystkie czynniki, które przyczyniają się do kształtowania silnych, prawych charakterów, do wyrabiania poczucia odpowiedzialności za pracę jednostkową i zespołową, do rozwijania i potęgowania cnót żołnierskich, a zwłaszcza miłości Ojczyzny, poczucia honoru, obowiązkowości i woli zwycięstwa.
b) Kładą nacisk w nauce poszczególnych przedmiotów na te elementy wiedzy, które mają związek z obronnością Państwa i otaczają specjalną opieką ćwiczenia cielesne jako podstawę przysposobienia wojskowego młodzieży.

II. Organizacja hufców szkolnych.

§ 3.

Przysposobienie wojskowe młodzieży męskiej i przysposobienie młodzieży żeńskiej do sł. pom. wojsk. jest obowiązkowym przedmiotem (szkolnym). Ocenę osiągniętych przez młodzież wyników pracy umieszcza się na świadectwach szkolnych.

Przysposobieniu temu podlega młodzież szkół wymienionych w § 1. Młodzież objęta przysposobieniem wojskowym tworzy hufce szkolne, noszące nazwę i numer szkoły.

§ 4.

W niektórych szkołach zawodowych mogą być organizowane hufce szkolne wojskowego przysposobienia specjalnego.

§ 5.

Organizacja hufców szkolnych, opieka i kontrola nad ich pracą należy do obowiązków dyrektora szkoły, dyrektorki (przełożonej) i rady pedagogicznej.

Bezpośredni nadzór fachowy nad męskimi hufcami szkolnymi sprawuje komendant obwodu przysposobienia wojskowego, zaś nad żeńskimi hufcami szkolnymi instruktorka P. W. K., wyznaczona przez właściwego dowódcę O. K.

§ 6.

Program nauki przysposobienia wojskowego ustala Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych.

§ 7.

1. Komendantem hufca szkolnego jest nauczyciel, posiadający stopień oficera lub podchorążego

rezerwy. W razie braku wśród nauczycieli odpowiedniego kandydata, funkcje te może spełniać oficer lub podchorąży rezerwy (możliwie absolwent danej szkoły), względnie oficer służby stałej, wyznaczony przez komendanta obwodu przysposobienia wojskowego.

2. Kandydata na komendanta hufca szkolnego przysposobienia wojskowego wybiera w porozumieniu z komendantem obwodu przysposobienia wojskowego dyrektor szkoły i przedstawia Kuratorowi Okręgu Szkolnego, który go zatwierdza w porozumieniu z właściwym Dowódcą Okręgu Korpusu.

3. Komendantką hufca żeńskiego jest nauczycielka, posiadająca uznane przez Ministerstwo Spraw Wojskowych przygotowanie do tej pracy i wyznaczona na wniosek dyrektorki (przełożonej) szkoły przez Kuratora Okręgu Szkolnego w porozumieniu z Dowódcą Okręgu Korpusu. W razie braku wśród nauczycielek odpowiedniej kandydatki, funkcję tę może pełnić instruktorka P. W. K. Org. Przysp. Wojsk. Kobiet, zatrudniona przez dyrekcję szkoły po zatwierdzeniu przez Kuratora Okręgu Szkolnego w porozumieniu z Dowódcą Okręgu Korpusu.

Komendantka hufca prowadzi wyszkolenie przy współpracy lekarki (lekarza) szkolnej i miejscowych instytucji szpitalnych.

4. Wynagrodzenie komendantów i komendantek hufców ustalą osobne przepisy.

§ 8.

Komendanci i komendantki hufców szkolnych wchodzą w skład Rady Pedagogicznej. Do obowiązków komendanta względnie komendantki hufca szkolnego należy:

a) wykonanie programu w dziale P. W.,

b) utrzymanie karności i porządku w hufcu,

c) administracja hufca.

§ 9.

Komendant obwodu przysposobienia wojskowego, oraz instruktorka P. W. K. spełniają nadzór fachowy w myśl § 5, po uprzednim każdorazowym zgłoszeniu się u dyrektora (dyrektorki) szkoły.

Dla omówienia ważniejszych spraw, specjalnie związanych z zagadnieniem przysposobienia wojskowego, obwodowy komendant przysposobienia wojskowego oraz instruktorka P. W. K. biorą udział na zaproszenie dyrektora (dyrektorki, przełożonej) w zwoływanych w tym celu posiedzeniach Rady Pedagogicznej.

§ 10.

1. Uczniowie i uczenice, wchodzące w skład hufca szkolnego, podlegają szczegółowemu i okresowemu badaniu przez lekarza szkolnego (lekarkę szkolną). Zasady postępowania i szczegóły badań lekarskich ustalają odrębne przepisy.

2. Od zajęć w hufcach szkolnych albo zajęć w określonym dziale szkolenia może być uczeń (uczennica) zwolniony tylko czasowo i częściowo na podstawie orzeczenia lekarza szkolnego.

§ 11.

1. Organizacją okręgowych obozów letnich oraz przedobozi dla młodzieży męskiej i kilkudniowych obozów żeńskich zajmuje się Ministerstwo Spraw Wojskowych, które troszczy się o zaopatrzenie materialne oraz o potrzebny personel kierowniczy i instruktorski.

2. Młodzież hufców szkolnych podlega w obozach przepisom i regulaminom obozowym przysposobienia wojskowego.

3. Komendanci szkolnych hufców są powoływani do obozów na zasadach, które określają odrębne przepisy.

§ 12.

Broni oraz częściowo amunicji i sprzętu do wyszkolenia dla szkolnych hufców dostarczają władze wojskowe przysposobienia wojskowego.

§ 13.

Pomocników instruktorów, podporządkowanych na czas trwania służby w hufcach, komendantowi hufca dostarczają władze wojskowe przysposobienia wojskowego.

III. Nadzór.

§ 14.

Nadzór nad przysposobieniem do obrony kraju na terenie szkół należy do właściwych władz szkolnych.

§ 15.

Nadzór fachowy nad przysposobieniem wojskowym młodzieży męskiej i przysposobieniem do pomocniczej służby wojskowej młodzieży żeńskiej sprawują właściwe władze wojskowe P. W. zawsze w porozumieniu z dyrektorami szkół.

§ 16

Nadzór nad obozami i kursami specjalnymi sprawują właściwe D. O. K.

Delegaci Ministerstwa W. R. i O. P. oraz Kuratoriów Okręgów Szkolnych mają prawo zwiedzania obozów i kursów oraz ich kontroli wychowawczej po uprzednim porozumieniu się z komendantami obozów lub kursów.

IV. Przepisy końcowe i przejściowe.

§ 17.

Hufce szkolne biorą udział w świętach w. f. i p. w. na zasadach określonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 18.

Szczegółowe organizacje hufców szkolnych określają regulaminy hufców męskich i żeńskich, wydane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych.

§ 19.

Sprawę przysposobienia do obrony kraju w szkołach akademickich i wyższych ureguluje osobne zarządzenie.

§ 20.

Organizację przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej i przysposobienia młodzieży żeńskiej do służby pomocniczej wojskowej wprowadza się we wszystkich szkołach typu licealnego z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia.

We wszystkich innych szkołach przysposobienie to wprowadzone będzie odrębnymi zarządzeniami Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Aż do tego czasu obowiązują dotychczasowe przepisy.

§ 21.

W tych szkołach, w których obowiązki komendantów hufców pełni kadra P. W., dyrektorzy szkół powierzają jednemu z pośród nauczycieli obowiązki zastępcy komendanta. Obowiązki zastępcy komendanta hufca określi osobne zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 22.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z tym dniem, o ile przepisy niniejszego zarządzenia nie stanowią inaczej, traci moc obowiązującą zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 4 lutego 1931 r. Nr I WF-637/31 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1931, poz. 31).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
w z. (—) **Jerzy Ferek Błeszyński.**

Minister Spraw Wojskowych:
(—) T. Kasprzycki, gen. dyw.

247.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa.

INSTRUKCJA

z dnia 17 lipca 1937 r. (Nr II Pr-6318/37)

dotycząca realizacji programu nauki w państwowym liceum ogólnokształcącym w roku szkolnym 1937/38.

I. Ze względu na to, że realizacja programu nauki w I klasie liceum ogólnokształcącego w roku szkolnym 1937/38 napotka na pewne trudności, wywołane głównie brakiem odpowiednich pomocy naukowych, Ministerstwo zwraca uwagę na:

a) konieczność racjonalnego wyzyskania swobody, pozostawionej przez program nauczycielowi w doborze tematów i materiału faktycznego,
b) stosowania odpowiednich metod pracy,
c) wyzyskania istniejących pomocy naukowych.

W związku z p. c. Ministerstwo wyjaśnia, że wszystkie książki szkolne dopuszczone do użytku w kl. VI, VII i VIII gimnazjum dawnego ustroju mogą być używane w liceum w roku 1937/38. Dotyczy to również i podręczników, z tym zastrzeżeniem, że w tych przedmiotach, w zakresie których ukażą się nowe podręczniki, dostosowane do programu liceum (lista ich będzie ogłoszona później) należy raczej posługiwać się podręcznikami nowymi.

Aby ułatwić pracę nauczycielom Ministerstwo podaje w załączniku spis tych książek szkolnych, (podręczników, tekstów, wydawnictw pomocniczych itp.), używanych w gimnazjum dawnego ustroju, które szczególnie nadają się do tego, by posługiwać się nimi w kl. I liceum. Nie można jednak całkowicie i wyłącznie oprzeć się na podręczniku niedostosowanym do programu liceum i dlatego nauczyciel winien wyraźnie wskazać uczniom, które części podręcznika będą miały zastosowanie w liceum oraz odpowiednimi wskazówkami lub wyjaśnieniami dopomóc uczniom do uzupełnienia braków.

II. 1) Nauczanie religii winno się odbywać według dawnego programu, obowiązującego dla VII klasy gimnazjum dawnego ustroju.

2) Nauczanie języka obcego nowożytnego winno się odbywać według dawnego programu, obowiązującego dla VII klasy gimnazjum dawnego ustroju. W wydziale humanistycznym według programu dla gimnazjum humanistycznego w wydziale klasycznym według programu wydziału klasycznego, a w wydziałach matematyczno-fizycznym i przyrodniczym według programu wydziału matematyczno-przyrodniczego.

3) Pozostałe przedmioty należy prowadzić według ogłoszonych programów licealnych, z tym, że w wyjątkowym przypadku przy realizacji „Zagadnień życia współczesnego“ można wziąć za podstawę program „Nauki o Polsce współczesnej“ (z gimnazjum dawnego ustroju), a mianowicie jego część geograficzno-gospodarczą oraz ustrój społeczny. W tym jednak przypadku należy program ten uzupełnić odpowiednio dobranymi tematami z programu „Zagadnień życia współ czesnego“.

III. Należy zwrócić szczególniejszą uwagę na uczniów, którzy w roku szkolnym 1936/37 byli w klasie 7 i jako repentenci znaleźli się w I klasie liceum. Przez udzielenie szczegółowych wskazówek należy dopomóc im w uzupełnieniu poszczególnych przedmiotów, w takim zakresie, który jest niezbędny do należytego zrozumienia i opanowania kursu licealnego.

IV. Dla zdobycia materiału doświadczalnego w zakresie realizacji programu klasy II liceum mogą Kuratoria, na wniosek Dyrekcji Liceum, zezwolić niektórym nauczycielom na przerabianie w klasie VIII gimnazjum dawnego ustroju programu danego przedmiotu dla II klasy liceum. Odnosi się to do programu propedeutyki filozofii (który może być przerobiony w całości), zagadnień życia współczesnego (przy przeprowadzeniu pewnych skrótów stosownie do mniejszej ilości godzin), ćwiczeń cielesnych.

V. Wydziały łączone.

W liceach zorganizowanych według tablic V—XI (patrz okólnik Ministerstwa W. R. i O. P.

Nr 59 z dnia 19 czerwca 1937 r. (II S-5129/37)) winny być realizowane programy właściwych wydziałów z następującymi wyjątkami.

Tablice V i VI. Język polski: na wydziale humanistycznym w klasie I-ej należy opracować również punkt 1 programu na klasę II (do pozytywizmu).

Język obcy nowożytny: w klasie I według programu wydziału mat.-przyr. gimnazjum dawnego ustroju.

Tablice VII i VIII. Język polski (na godzinach wspólnych) według programu wydziału mat.-fizycz. i przyrodniczego; nadto na wydziale klasycznym godzinę oddzielną należy przeznaczyć na omówienie zagadnień do wyboru (spośród tematów zawartych w klamrach [ ] oraz na lekturę.

Tablica IX. Język polski na wydziale humanistycznym według właściwego programu z szerszym wykorzystaniem tematów do wyboru.

Tablica XI. Na wydziale humanistycznym fizyka (bez astronomii) według programu przyrodniczego; (nb. chemia w II klasie według programu humanistycznego). Na wydziale przyrodniczym język polski według programu humanistycznego (nb. astronomia w klasie II oddzielnie według programu przyrodniczego).

W liceach zorganizowanych według tablic I-a—XIa (z ruskim językiem nauczania) winny być realizowane programy właściwych wydziałów z następującymi wyjątkami:

Tablica I-a. Historia: obowiązuje program wydziału matem.-fizycznego i przyrodniczego z polskim językiem nauczania rozszerzony przez dobór tematów z programu wydziału humanistycznego.

Fizyka i chemia. Program właściwy z pominięciem działu „współczesne poglądy na budowę materii“ oraz działu „astronomia“.

Tablica II-a. Historia: program wydziału m. f. z odpowiednim rozszerzeniem zakresu materiału faktycznego.

Tablica III-a. Historia: w klasie I według programu na klasę II wydz. mat. fiz.

Tablica IV-a. Historia jak w tablicy III-a.

Tablica IX-a. Historia jak w tablicy I-a i II-a.

Tablica X-a jak III-a i IVa.

VI. W tablicach połączonych wydziałów z niepolskim językiem nauczania należy przeprowadzić następujące sprostowanie:

		kl. I	kl. II
Tablica III-a	Biologia	2	—
	Rysunek	—	2
Tablica IV-a	Biologia	4	2
	Geografia i geolog.	—	4
	Chemia	4	—
	Rysunek	—	2

Tablica X-a jak tablica III-a i IV-a i w rubrykach „godziny oddzielne dla wydz. matem.-fiz.“ oraz „przyrodniczego“ kl. I. Razem 14 (a nie 12). (Chemia oddzielnie).

Tablica XI-a będzie w razie potrzeby przesłana zainteresowanym Kuratoriom.

Tablica I-b

	kl. I	kl. II
Język niemiecki	5	5
Historia	4	4
Razem	33	34

Tablice II-b i IV-b w rubryce „razem“ odpowiednie liczby II, III i IV.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) W. Świętosławski.

Załącznik do instrukcji z dnia 17 lipca 1937 r. (Nr II Pr-6318/37).

SPIS KSIĄŻEK SZKOLNYCH WSKAZANYCH NA ROK SZKOLNY 1937/38 DO UŻYTKU w I KLASIE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO.

JĘZYK POLSKI.

Taszycki W. Najdawniejsze zabytki języka polskiego.

Vrtel-Wierczyński St. Średniowieczna poezja polska świecka. (Bibl. Nar. Nr 60).

Chrzanowski I. i Wojciechowski K. Wypisy polskie dla wyższych klas szkół średnich. Książnica Atlas.

Kridl M. Literatura polska wieku XIX. Część I, II, III, wydania pełniejszego, a część I — II wydania skróconego.

Komarnicki L. Historia literatury polskiej wieku XIX. Część I i II. Warszawa. Gebethner i Wolff.

Kleiner J. Balicki J. Maykowski S. Literatura polska tom I, cz. I, II i III.

Wszystkie teksty, odpowiadające programowi licealnemu, a dozwolone do użytku w klasach VI, VII i VIII gimnazjum dawnego ustroju.

HISTORIA.

Podręczniki:

Serejski M. H. Historia starożytna, zeszyt I — Wschód i Grecja wyd. Arcta 1929, zeszyt II — Rzym, wydaw. Arcta. 1932.

Kłosowski M. Historia starożytna. Wydaw. Arcta.

Zakrzewski W. Historia starożytna, tom III. Historia nowożytna (uzup. Boratyński). Wydaw. Geb. i Wolff.

Dąbrowski J. Historia powszechna ,tom I. Starożytność, tom II. Wieki średnie, tom III. Czasy nowożytne. Wyd. Jakubowski. Lwów.

Dzwonkowski W. Historia średniowieczna, Wyd. Arcta.

Szelągowski A. Historia średniowieczna. Wydawnictwo Arcta 1918/19.

Lewicki-Fridberg A. Zarys historii Polski.

Lewicki A. Mościcki H. Zarys historii Polski.

Smoleński W. Dzieje Narodu Polskiego.

Pomoce:

Teksty źródłowe. Wyd. b. Krak. Spółki Wyd. — obecnie Ossolineum.

Nanke. Wypisy do nauki historii średniowiecznej i nowożytnej (cz. I). Wyd. Książnica-Atlas.

Hartleb K. i Gawlik M. Kultura Polski. Wypisy źródłowe. Wyd. Ossolineum.

Wachowski. Wypisy historyczne, t. I. Wschód, Grecja i Rzym.

Gebert i Gebertowa. Wypisy do historii starożytnej.

Szczepański. Kultura klasyczna.

Terlikowski. Życie Greków i Rzymian.

Orsza. Z dziejów Narodu.

Paszkiewicz H. Dzieje Polski, cz. I. Polska Piastowska, cz. II. Polska Jagiellońska. Wyd. Biblioteki Polskiej.

Mościcki H. Wybór dokumentów. Cz. I i II. Wyd. Lisowskiej. W-wa.

Arnold, Leśniewski, Pohoska. Polska w rozwoju dziejowym. Zeszyt I i tom II. Wyd. Arcta (potraktowane zagadnieniami).

Bogatkiewicz Wł. Synchronistyczne zestawienie dziejów powszechnych. Cz. I. Historia starożytna. Dom Książki Polskiej. W-wa.

Mościcki H. Wskazówki praktyczne dla nauczycieli historii. Zawiera między innymi bogaty spis lektury.

Biblioteka składnicy — odpowiednie tomiki.

Biblioteczka historyczna. Wyd. Arcta, odpow. tomiki.

Biblioteczka Macierzy Szkolnej. Lwów. Odpowiednie tomiki, szczegółowe biografie.

Wielka Hist. Powsz. Wyd. Trzaska Ewert i Michalski.

Polska jej dzieje i kultura. Wyd. Trzaska Ewert i Michalski.

Cybulski St. Tabulae quibus antiquitates illustrantur. Lipsk.

Encyklopedia „Świat i Życie". Szereg artykułów, szczególnie art. „Polska".

Encyklopedia Wojskowa. Wyd. Tow. Wiedzy Wojskowej.

Gąsiorowska N. Wykaz książek popularnonaukowych z historii. Arct. 1919.

Pohoska H. Dydaktyka historii. Arct. 1937.

Dni chwały, dni klęski. Obrazy z dziejów ojczystych. Zebrała W. Witkowska. Arct. Kraków. 1913.

JĘZYK ŁACIŃSKI.

Wszystkie teksty, odpowiadające programowi licealnemu, a dozwolone do użytku w klasie VI, VII i VIII gimnazjum dawnego ustroju.

ZAGADNIENIA ŻYCIA WSPÓŁCZESNEGO.

Lista książek podana będzie później.

FIZYKA:

Liceum matematyczno-fizyczne.

Kalinowski. Fizyka t. I i II. M. Arct. W-wa. (W razie wyczerpania tom II można zastąpić przez tom II Nauki Fizyki tegoż autora).

Natanson i Zakrzewski. Nauka Fizyki t. I, II i III. Gebethner i Wolff.

Liceum przyrodnicze.

Jak matematyczno-fizyczne.

Liceum humanistyczne.

Witkowski i Zakrzewski. Zarys fizyki. (W razie wyczerpania Kalinowski Nauka fizyki. T. I, II, III.

Liceum klasyczne.

Witkowski i Zakrzewski. Zarys fizyki.

ASTRONOMIA.

Na wszystkich wydziałach.

Gadomski i Rybka. Kosmografia.

CHEMIA.

Liceum matem. fiz. i przyrodn.

Bruner L. i Tołłoczko S. Chemia nieorganiczna. Wyd. VI. Warszawa. Gebethner i Wolff.

Bruner L. i Tołłoczko S. Chemia organiczna. Wydanie V. Warszawa. Gebethner i Wolff. 1922.

Duchowicz B. Chemia szkolna. Cz. I. Chemia nieorganiczna. Wyd. 2. Lwów K. S. Jakubowskiego 1929.

Duchowicz B. Chemia szkolna. Cz. II. Chemia organiczna. Wyd. 2. Lwów. K. S. Jakubowskiego. 1931.

Harabaszewski J. Ćwiczenia laboratoryjne z chemii dla gimn. wyż. Warszawa. E. Wende i S-ka.

Moycho St. i Zienkowski Fr. Krótki zarys chemii dla szkół średnich. Wyd. 9. Warszawa. M. Arct. 1930.

Pleśniewicz S. Podręcznik chemii dla klas wyższ. szkół średn. Tom I. Lwów—Warszawa. Książnica Atlas. 1930. Dla wydziału matemat.-przyrodniczego.

W razie ukazania się podręczników przystosowanych do programu liceum, lista ich będzie podana później.

BIOLOGIA.

Liceum przyrodnicze.

Botanika.

Arct-Golczewska M., Kołodziejczykowie J. i T. Podręcznik botaniki. Wydanie II. Warszawa. M. Arct. 1929.

W razie wyczerpania:

Kołodziejczyk J. Botanika dla seminariów nauczycielskich. Cz. I. Rośliny kwiatowe. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1931.

Kołodziejczyk J. Botanika dla seminariów nauczycielskich. Cz. II. Rośliny zarodnikowe. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa. 1932.

Zoologia.

Nusbaum-Hilarowicz J. i Fuliński B. Zoologia dla wyższych klas gimnazjalnych. Wyd. VII. Lwów. 1933. Nakład K. S. Jakubowskiego.

Liceum humanistyczne, klasyczne i matematyczno-fizyczne.

Biologia ogólna.

Wilczyński J. Podręcznik biologii ogólnej dla 8-ej klasy gimnazjum. Warszawa. Gebethner i Wolff. 1928.

Książka pomocnicza dla nauczyciela.

Szafer W. i Dyakowski B. Zarys botaniki. Lwów. 1933. Nakład K. S. Jakubowskiego.

MATEMATYKA.

Lista podręczników z matematyki będzie podana później.

248.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

OKÓLNIK Nr 71.

z dnia 19 lipca 1937 r. (II P-4285/37).

w sprawie ułatwiania uczniom szkół powszechnych przede wszystkim stopnia I i II, przechodzenia i uczęszczania do szkół wyższego stopnia lub innego typu.

Szczególnie ważną pod względem państwowym i społecznym jest sprawa umożliwienia względnie ułatwiania uczniom szkół powszechnych stopnia I i II, chętnym i wybitnie zdolnym przechodzenia i uczęszczania do szkół innych oraz zdobywania wyższego poziomu wykształcenia.

Ponieważ okoliczności, w jakich to zagadnienie w życiu występuje, są bardzo rozmaite, sposoby jego rozwiązywania muszą być też różnorodne; wybór najodpowiedniejszego sposobu w każdym przypadku zależeć będzie zarówno od dokładnej znajomości wszystkich warunków jak i od stopnia osobistego zainteresowania się tymi ważnymi i pilnymi potrzebami.

Podkreślając przy tej sposobności i z całym naciskiem konieczność niesienia pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów — dzieci rolników, omówioną w okólniku Nr 72 z dnia 6 sierpnia 1936 r. Nr IIP-5162/37. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 126), dla ułatwienia orjentacji w powyższym zagadnieniu podaję wskazania, które powinny być brane pod uwagę przez zainteresowane osoby, instytucje i władze do czasu ogłoszenia szczegółowych przepisów, zwłaszcza dotyczących sieci szkolnej.

A. Możliwości przechodzenia.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami istnieją następujące możliwości przechodzenia uczniów szkół powszechnych:

I. Ze szkół stopnia I:

1) bez egzaminu — po ukończeniu z wynikiem pomyślnym:
   a) klasy I i II do kl. II i III szkoły stopnia II i III,
   b) dwuletniej klasy III — (ze stratą roku) do kl. IV szkoły powszechnej stopnia II i III
   c) conajmniej jednego roku klasy IV (ze stratą roku) do kl. V. szkoły powszechnej stopnia II i III oraz do szkół zawodowych stopnia niższego i do szkół doształcających zawodowych, opartych na pierwszym szczeblu programowym;
2) na podstawie egzaminu wstępnego — po ukończeniu z wynikiem pomyślnym:
   a) jednego roku klasy III do kl. IV szkoły powszechnej stopnia II i III,
   b) dwu lat klasy IV (ze stratą roku) do kl. VI szkoły powszechnej stopnia II i III,
   c) trzyletniej klasy IV (ze stratą roku) na podstawie egzaminu sprawdzającego (niepełnego) do kl. I gimnazjum ogólnokształcącego.

II. Ze szkół stopnia II:

1) bez egzaminu — po ukończeniu z wynikiem pomyślnym klasy I, II, III, IV i V do klasy II, III, IV V i VI szkoły powszechnej stopnia III,
2) na podstawie egzaminu wstępnego po ukończeniu z wynikiem pomyślnym:
   a) jednego roku klasy VI do kl. VII szkoły powszechnej stopnia III,
   b) co najmniej jednego roku klasy VI na podstawie egzaminu sprawdzającego, (niepełnego) do kl. I gimnazjum ogólnokształcącego,
   c) dwu lat klasy VI do kl. I gimnazjum zawodowego, nadto dziewczęta na kurs I seminarium dla wychowawczyń przedszkoli.

III. ze szkół III stopnia:

na podstawie egzaminu wstępnego sprawdzającego (niepełnego) po ukończeniu z wynikiem pomyślnym:
   a) klasy VI do kl. I gimnazjum ogólnokształcącego lub zawodowego, nadto dziewczęta na kurs I seminarium dla wychowawczyń przedszkoli,
   b) klasy VII do kl. I gimnazjum zawodowego, opartego na 3-cim szczeblu programowym.

IV. po ukończeniu z wynikiem pomyślnym pełnej szkoły powszechnej stopnia III, II lub I do szkół przysposobienia zawodowego.

B. Środki ułatwiające przechodzenie i uczęszczanie.

Można ułatwiać młodzieży przechodzenie względnie uczęszczanie do innych szkół przez: 1) odpowiednią organizację szkolnictwa powszechnego oraz przez dostosowaną do tego celu sieć szkolną, 2) przez zorganizowaną pomoc społeczną i 3) przy możliwości przechodzenia na podstawie egzaminu przez douczanie.

W niektórych przypadkach dla osiągnięcia pełnego rezultatu potrzebne będzie zastosowanie dwu a nawet wszystkich trzech sposobów.

I. W dziale organizacji wysuwają się na plan pierwszy sposoby rozważania następujące:

1. organizowanie t. zw. **„szkół zbiorczych“** powstających w ten sposób, że dzieci zamieszkałe w rejonach szkół stopnia I lub II po ukończeniu dwu lub więcej klas w swojej szkole prze-

chodzą do szkoły stopnia wyższego w rejonie sąsiednim i uczęszczają do niej pomimo oddalenia, przekraczającego 3 km. Aby jak najwięcej dzieci z sąsiednich rejonów mogło uczęszczać do takich „szkół zbiorczych" należy wybierać dla tych celów miejscowości, które są ośrodkami, do których dla tych czy innych względów ludność częściej przybywa i do których komunikacja jest możliwie najdogodniejsza.

Jako pierwszy etap umożliwienia dzieciom z rejonów szkół niższych stopni, **zwłaszcza I**, uczęszczania do szkół stopnia wyższego należy poczynić starania, aby każda gmina zbiorowa miała przynajmniej jedną szkołę stopnia III względnie II, która mogłaby stać się „szkołą zbiorczą".

Wiąże się z tym sprawa pokrywania kosztów utrzymywania „szkoły zbiorczej", która leżeć może często na terenie innej gminy, niż obwody (rejony) szkół, z których dzieci do niej uczęszczają; dotyczy to głównie szkół miejskich, które stają się „szkołami zbiorczymi" dla dzieci zamieszkałych w gminach wiejskich, otaczających miasto. Sprawę tę omawia okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 5. IX. 1936 r. Nr S. S. 53/66-1, podany do wiadomości przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 17. IX. 1936 r. Nr II P-6140/36. Zaznaczono w nim, że zarówno zbyt wysokie opłaty, jak i żądanie opłat za dzieci, których rodzice nie mogą ich uiścić, nie są wskazane i zgodne z interesem publicznym; zalecono by gminy miejskie traktowały indywidualnie obowiązek uiszczania opłat za uczniów z obcego obwodu (rejonu), a w każdym razie tak, by żądanie uiszczania opłaty nie uniemożliwiło dzieciom obcych obwodów (rejonów) uczęszczania do szkół powszechnych stopnia wyższego.

2. Z powstawaniem „szkół zbiorczych" łączy się sprawa organizacji tych szkół stopnia I lub II, z których dzieci starszych roczników przechodzą do „szkoły zbiorczej", wyludniając klasy wyższe szkoły swego obwodu (rejonu). Szkoła taka staje się wówczas t. zw. **„szkołą kadłubową"**, mającą tylko klasy niższe. W „szkole kadłubowej" np. o jednym nauczycielu, nie mającej wcale klasy czwartej, trzecia klasa może być zamiast dwuletniej jednoroczną i realizować program klasy trzeciej szkoły stopnia II lub III, a wtedy uczniowie po ukończeniu trzech klas takiej szkoły będą mogli przechodzić bez egzaminu i bez straty roku do klasy czwartej szkoły stopnia II lub III.

3. Oprócz „szkół kadłubowych", które posiadają swój rejon, mogą być utrzymywane dla dzieci najmłodszych roczników, przede wszystkim w rejonach szkół stopnia III o większej liczbie uczniów, t. zw. **„oddziały filialne"**, w których wyniki nauczania nie mogą być niższe od wyników odpowiednich klas w szkole macierzystej tak, że uczniowie starszych roczników przechodzą bez żadnych egzaminów do odpowiednio wyższych klas szkoły macierzystej.

II. Drugi rodzaj środków ułatwiających już nie tyle przechodzenie ile raczej uczęszczanie do innych szkół dotyczy: a) dochodzenia uczniów do szkół wyższych stopni, b) dowożenia uczniów, oraz c) stałego lub okresowego w ciągu roku szkolnego pobytu uczniów w miejscowości, w której są szkoły o wyższym poziomie nauki.

O ile chodzi o dochodzenie, należy zwrócić baczną uwagę przede wszystkim na te wszystkie ułatwienia i skrócenia drogi dzieci do szkoły innej, które dadzą się przeprowadzić niewielkim nakładem pracy i kosztów (budowa mostów, kładek na rzeczkach i strumieniach, grobli na bagnach, zorganizowanie przewozów przez rzeki, stawy, jeziora, budowa ścieżek, obsadzanie ich drzewami itp.

Sprawą dowożenia (podwożenia) dzieci do szkoły i odwożenia ich do domu rodzicielskiego należy zainteresować wszystkie wchodzące tu w grę czynniki, a więc inspektoraty szkolne, kierownictwa szkół, opieki szkolne, koła rodzicielskie, gromady, gminy, samorząd powiatowy, przedsiębiorstwa przemysłowe itd.

Konsekwentne działanie na tym odcinku powinno z czasem doprowadzić do powszechnego uznania i stosowania tego środka, co stanie się właściwą podstawą ustawowego jego unormowania.

Przy organizowaniu dowożenia dzieci do szkół przez gminy, gromady, opieki szkolne, koła rodzicielskie itp. należy mieć na uwadze nie tylko faktyczne dowożenie (podwożenie) i odwożenie dzieci szkolnych, ale również ewentualne zapewnienie uczniom całkowitego lub częściowego opłacania biletów kolejowych, autobusowych i t. d. Wyzyskać więc należy w tym zakresie wszystkie możliwości przejazdów ulgowych. Należy też brać pod uwagę te wszystkie miejscowe środki dowożenia (podwożenia), które nie tylko dają gwarancję największej trwałości i ciągłości (np. poczta wiejska, dowożenie produktów żywnościowych do miast, mleka do spółdzielni, kolejki leśne itp.), ale zarazem umożliwiają powrót dzieci ze szkoły do domu.

Młodzież gromadnie dojeżdżającą do szkół i odjeżdżającą do domów rodzicielskich, należy otoczyć właściwie zorganizowaną opieką tak w czasie czekania na odjazd pociągu, autobusu, furmanek itp. jak i w czasie podróży.

Stały względnie okresowy (przez pewną tylko część roku szkolnego) pobyt młodzieży w miejscowościach, w których uczęszcza do szkół, ułatwiać nadto należy przez wyzyskanie tych możliwości, jakie nasuwają istniejące już bursy i internaty oraz przez organizowanie nowych burs i internatów lub stancyj zbiorowych, dostosowanych do warunków miejscowych.

III. Środkiem ułatwiającym uczniom, istotnie zdolnym, przechodzenie do szkół innych na podstawie złożonego egzaminu jest ich douczanie.

1. Douczanie uczniów zdolnych może być indywidualne lub grupowe, według odpowiednio opracowywanych programów, które powinny uwzględniać poszczególne możliwości wymienione pod A.

Specjalną formą douczania indywidualnego jest samouctwo uczniów oparte przede wszystkim na radach i systematycznie udzielanych wskazówkach przez nauczycieli.

2. Douczanie może być bezpłatne jako działalność społeczna lub opłacane przez gromady, gminy, opieki szkolne lub zainteresowanych rodziców; odbywać się ono powinno z reguły w budynku szkolnym, przy korzystaniu ze środków i pomocy szkolnych oraz pod opieką władz szkolnych i szkoły.

3. Douczanie może być prowadzone bądź w ciągu całego roku szkolnego, bądź w ciągu wakacji na specjalnie zorganizowanym kursie, najlepiej w miejscowości centralnie w gminie położonej; dla umożliwienia udziału w kursie i uczniom mieszkającym dalej od siedziby kursu należy urządzić dla kursu bursę w szkole lub przy szkole, opłacaną częściowo przez samorząd terytorialny, częściowo zaś, z reguły w naturze, przez zainteresowanych rodziców.

4. Z douczaniem wiąże się sprawa zdobycia odpowiednich podręczników i utworzenia biblioteczek do wypożyczania tych podręczników zainteresowanym uczniom. Należy dążyć do tego, by biblioteczki takie były w każdej szkole zwłaszcza stopnia I, oraz w szkołach, przy których będą wakacyjne kursy douczające. Przy zdobywaniu podręczników należałoby wyzyskać również pomoc szkół jednych dla drugich.

Warunki komunikacyjne, społeczne, gospodarcze, poziom kulturalny ludności i t. d. w Polsce przedstawiają zbyt wielką różnorodność, żeby można było wskazać i omówić wszystkie możliwości ułatwień w przechodzeniu i uczęszczaniu uczniów szkół powszechnych, zwłaszcza stopnia I i II, do szkół innych. Dlatego też rozwiązując to zagadnienie nie należy się opierać na jakichś schematach, lecz działanie swe dostosowywać do warunków lokalnych i istotnych możliwości technicznych. Pamiętać należy, że nawet w najgorszych warunkach można ułatwić w znacznym stopniu dzieciom zdolnym przechodzenie i uczęszczanie do szkoły wyższego stopnia organizacyjnego, a przez to umożliwić zdobywanie wyższego poziomu wykształcenia.

Odwołuję się też do dobrej woli pp. inspektorów szkolnych, kierowników szkół i nauczycieli, aby w poczuciu najlepiej pojętego obowiązku obywatelskiego zajęli się tą sprawą jak najtroskliwiej i zechcieli w miarę możności przyczyniać się do powiększenia liczby młodzieży kończącej szkoły powszechne o najwyższym stopniu organizacyjnym.

Minister:
(—) **W. Świętosławski.**

249.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK Nr 78.

z dnia 9 sierpnia 1937 r. (II P-6620/37)

w sprawie wydawnictwa Ministerstwa W. R. i O. P. „Publiczne szkoły powszechne pierwszego stopnia"

Ministerstwo W. R. i O. P. dążąc do usunięcia braków w zakresie rozplanowania i urządzenia budynków szkolnych na wsi zwłaszcza szkół I stopnia, opracowało specjalne wydawnictwo poświęcone tym zagadnieniom.

Publikacja ta pt. „Publiczne szkoły powszechne pierwszego stopnia — teren, budynki, sprzęty" Warszawa 1937 r. omawia w sposób przystępny i dostosowany do różnych możliwości finansowych gmin sprawy terenu szkoły i jego urządzenia (Część I), budynek szkolny i jego wykonanie (Część II), urządzenie pomieszczeń (Część III), i urządzenie gospodarcze (Część IV); dołączone rysunki ułatwiają znakomicie praktyczną orientację w tych zagadnieniach.

Wydawnictwo to rozesłało Ministerstwo W. R. i O. P. bezpłatnie wszystkim zarządom gmin, inspektoratom szkolnym i kierownictwom publicznych szkół powszechnych, pragnąc jaknajszerszego rozpowszechnienia znajomości właściwego rozwiązywania tych spraw dla podniesienia kultury materialnej naszej wsi.

W związku z tym należy zwrócić uwagę inspektoratów szkolnych i kierownictw publicznych szkół powszechnych wszystkich stopni na to wydawnictwo i dołożyć usilnych starań, by w możliwie najkrótszym czasie publiczne szkoły powszechne wszystkich stopni osiągnęły przynajmniej taki poziom zagospodarowania jaki przedstawiają zawarte w omawianym wydawnictwie wskazówki. Można tego dokonać, jak świadczą liczne fakty, nawet w bardzo trudnych warunkach finansowych przy odpowiedniej zapobiegliwości kierownictw szkół, popartych troskliwą opieką inspektoratów szkolnych. A jakkolwiek wydawnictwo odnosi się do szkół pierwszego stopnia, to jednak podaje ono to niezbędne minimum, jakiemu powinna odpowiadać pod względem zagospodarowania każda publiczna szkoła powszechna, jeśli ma spełnić należycie swe zadania.

W dążeniu do osiągnięcia powyższych celów należy jaknajściślej współdziałać z czynnikami samorządowymi, zwłaszcza zarządami gmin, które należy tą sprawą szczególnie żywo zainteresować, starając się, by przez wstawianie do budżetów choćby minimalnych ale corocznie się powtarzających kwot, zmierzać stopniowo do właściwego zagospodarowania szkół.

Ministerstwo W. R. i O. P. odnosi się równocześnie w powyższej sprawie do Ministerstwa

Spraw Wewnętrznych z prośbą o wydanie odpowiednich wskazań czynnikom samorządu terytorialnego, zwłaszcza zarządom gminnym jako najbardziej zainteresowanym.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—)**W. Świętosławski.**

250.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa.

Okólnik Nr 79
z dnia 19 sierpnia 1937 r. (BP-15910/37)

w sprawie kolportażu i sprzedaży wydawnictw w urzędach i instytucjach państwowych.

Okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów Nr 17 z dnia 3 lipca 1937 r. Nr 41-25/4 w sprawie kolportażu i sprzedaży wydawnictw w urzędach i instytucjach państwowych, podaję do wiadomości i stosowania.

Minister:
(—) W. Świętosławski.

Prezes Rady Ministrów.
Nr 41-25/4. Warszawa, dnia 3 lipca 1937 r.

Do
Pana Ministra (wszystkich)

w sprawie kolportażu i sprzedaży wydawnictw w urzędach i instytucjach państwowych.

Kolportaż i rozsprzedaż różnych wydawnictw (książek, broszur, czasopism, albumów i t. p.) przez instytucje społeczne i osoby prywatne wśród urzędów i instytucyj administracji państwowej i ich pracowników przybiera niejednokrotnie formy niewłaściwe, zakłóca tok urzędowania i przynosi szkodę dla interesu publicznego. Z drugiej strony zalecanie wydawnictw przez władze niekiedy wykorzystywane jest również do nadużyć, narażających na szkodę interesy prywatne, zwłaszcza w tych wypadkach, gdy agenci danego wydawnictwa, dzięki posiadanym w swych rękach zaleceniom urzędów, wywierają zdecydowany nacisk zarówno przy uzyskiwaniu płatnego materiału informacyjnego do tego wydawnictwa, jak i przy jego rozsprzedaży.

W związku z powyższym proszę o wydanie zarządzeń co do stosowania w podległym Panu Ministrowi dziale administracji rządowej następujących zasad:

1) w urzędach i instytucjach państwowych kolportaż i rozsprzedaż wydawnictw są zasadniczo niedopuszczalne,
2) w przypadkach szczególnych władze centralne mogą stosować wyjątki od powyższej zasady, zawiadamiając o tym podległe organa, wywieranie nacisku ze strony kolporterów i sprzedawców nie powinno być w żadnym wypadku tolerowane,
3) osobom interesowanym żadne pisma w sprawie dopuszczenia lub zalecenia wydawnictw nie powinny być wydawane.

Równocześnie proszę Pana Ministra o spowodowanie w drodze nadzoru wprowadzenia w życie powyższych zasad w urzędach i instytucjach samorządu.

Prezes Rady Ministrów:
(—) Sławoj Składkowski.

251.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 83
z dnia 2 września 1937 r. (II P-7937/37)

w sprawie audycji radiowych dla szkół powszechnych.

W roku szkolnym 1937/38 Polskie Radio nadawać będzie codziennie dla młodzieży szkół powszechnych audycje o charakterze kształcącym i wychowawczym. Audycje te będą podwójne: poranne i południowe. Audycje poranne, przeznaczone dla młodzieży wszystkich roczników, z wyjątkiem pierwszego i drugiego, trwać będą 10 minut t. j. od godz. 8 do godz. 8,10, audycje południowe zaś 25 minut t. j. od godz. 11,15 do godz. 11,40 według następującego planu tygodniowego:

Poniedziałki —
pogadanki dla dzieci starszych (klasy V—VII szkół stopnia II i III i klasy IV szkół stopnia I),

Wtorek —
słuchowisko dla dzieci młodszych (klasy II—IV szkół stopnia II i III i klasy II—III szkół stopnia I),

Środa —
pogadanka dla dzieci młodszych,

Czwartek —
poranek muzyczny,

Piątek —
słuchowisko dla dzieci starszych,

Sobota —
„Śpiewajmy piosenki".

Z pośród czwartkowych audycji muzycznych, poranki, nadawane w pierwszy i trzeci czwartek każdego miesiąca, przeznaczone będą dla szkół powszechnych, natomiast poranki, nadawane w inne czwartki, przeznaczone będą dla szkół średnich ogólnokształcących.

Szczegółowy plan i program audycji południowych zawiera broszura wydana przez Polskie Radio p. n. „Radio w szkole“, którą szkoły, posiadające aparat radiowy otrzymają bezpłatnie.

Uznając wymienione audycje jako polecenia godną dodatkową pomoc szkolną należy w szkołach, zaopatrzonych w radioodbiorniki, zorganizować w razie sprzyjających warunków systematyczne słuchanie tych audycji przez młodzież szkolną z tym jednak, że czas użyty na słuchanie audycji nie może być wliczony do czasu przeznaczonego na lekcje obowiązkowe. W związku z powyższym w szkołach, w których audycje te zostaną wprowadzone, lekcja pierwsza rozpoczynać się będzie o godz. 8,15, a lekcja czwarta o godz. 11,45.

Z treści audycyj należy w miarę możności korzystać w szkolnej pracy pedagogiczno-dydaktycznej.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr M. Pollak.

252.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Okólnik Nr 87

z dnia 16 września 1937 r. (II W-8188/37)

w sprawie prowadzenia ćwiczeń dziesięciominutowych.

Uzupełniając okólnik Nr 61 z dnia 30 czerwca r. b. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że przez „odpowiednie warunki do prowadzenia ćwiczeń dziesięciominutowych“ rozumieć należy warunki określone ogólnymi wskazaniami higieny. W razie wątpliwości dyrekcje szkół średnich zasięgają opinii lekarzy szkolnych, w szkolnictwie powszechnym inspektorzy szkolni opinii lekarzy powiatowych.

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek Błeszyński.

253.

Prezes Rady Ministrów.

Nr 55-57/1 Warszawa, dnia 2 sierpnia 1937 r.

Okólnik Nr 20

Do
Pana Ministra (wszystkich)
w miejscu.

w sprawie pobierania w urzędach datków pieniężnych na cele społeczne.

W niektórych urzędach państwowych przyjął się zwyczaj pobierania przez urzędników w związku ze spełnianiem czynności urzędowych datków pieniężnych od interesantów na różne cele społeczne.

Pobieranie przez urzędników w czasie urzędowania opłat, choćby na cele najbardziej zasługujące na poparcie, przyczynić się może do poderwania powagi urzędu przez wyrobienie przekonania, że załatwienie lub przyspieszenie załatwienia sprawy uzależnione jest od opłaty lub jej wysokości na ten czy inny cel — nie mówiąc już o tym, że może narażać urzędników na krzywdzące podejrzenie jakoby z akcji zbiórkowej wyciągali jakieś dla siebie korzyści.

Z tych względów, jak również biorąc pod uwagę uwolnienie urzędów od czynności, mogących ujemnie wpływać na tok urzędowania, proszę Pana Ministra o wydanie w podległym Mu dziale administracji zarządzenia, zabraniającego pobieranie od interesentów, w związku z wykonywaniem czynności urzędowych, jakichkolwiek opłat nie opartych na obowiązujących przepisach.

Prezes Rady Ministrów:
(—) Sławoj Składkowski.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Nr BP-18995/37. Warszawa, 23 sierpnia 1937 r.

Powyższy okólnik Pana Prezesa Rady Ministrów podaję do wiadomości i przestrzegania.

Minister:
(—) W. Świętosławski.

254.

MINISTERSTWO SKARBU.
L. D. III. 8493/3/37. Warszawa, dn. 27. lipca 1937 r.

Do
Ministerstwa Przemysłu i Handlu
Dyrektor Głównego Urzędu Miar
w m.

w sprawie ryczałtu na dojazdy w gminach wiejskich o charakterze miejskim na Śląsku.

Na pismo z dnia 16. II. 1937 r. Nr. 57. III. 518, Ministerstwo Skarbu komunikuje, że — biorąc pod uwagę celowość przyznania ryczałtów z § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28. III. 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 320) zgadza się na przyznanie tych ryczałtów w gminach wiejskich na obszarze Województwa Śląskiego, którym na podstawie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskim nadany został charakter miejski, a to z uwagi na rozmiary i urządzenia tych gmin.

(—) **Nowak**
Dyrektor Departamentu.

WYKAZ
gmin wiejskich o charakterze miejskim Województwa Śląskiego.

L. p.	Nazwa gminy	Powiat
1.	Czechowice	Bielsko
2.	Dziedzice	„
3.	Ustroń	Cieszyn
4.	Bielszowice	Katowice
5.	Janów	„
6.	Kochłowice	„
7.	Mała Dąbrówka	„
8.	Michałkowice	„
9.	Nowa Wieś	„
10.	Szopienice	„
11.	Wełnowiec	„
12.	Piotrowice	Pszczyna
13.	Tychy	„
14.	Czerwionka	Rybnik
15.	Knurów	„
16.	Pszów	„
17.	Radlin	„
18.	Rydułtowy	„
19.	Brzeziny Śląskie	Swiętochłowice
20.	Brzozowice Kamień	„
21.	Chropaczów	„
22.	Godula	„
23.	Lipiny	„
24.	Łagiewniki	„
25.	Nowy Bytom	„
26.	Orzegów	„
27.	Ruda	„
28.	Piekary Śląskie	„
29.	Świętochłowice	„
30.	Wielkie Hajduki	„
31.	Radzionków	Tarn. Góry

255.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych.
Warszawa.

PISMO OKÓLNE
z dnia 6 lipca 1937 r.
(GB. 51-dysc. 3)
o należnościach w postępowaniu dyscyplinarnym.

Do
Urzędów Wojewódzkich i Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę.

Okólnikiem z dnia 16 czerwca 1937 r. Nr 15 Prezydium Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu wyjaśniło, co następuje:

Wezwania funkcjonariuszów państwowych na rozprawę dyscyplinarną w charakterze świadków w celu wyjaśnienia okoliczności, pozostających w związku z wykonywaniem ich urzędu lub służby, powinny komisje dyscyplinarne skierowywać nie bezpośrednio do danego funkcjonariusza, lecz do jego władzy przełożonej, która w każdym przypadku wydawałaby zlecenie odbycia podróży służbowej.

W tych wypadkach należności świadków w postępowaniu dyscyplinarnym byłyby przyznawane według norm, ustalonych dla podróży służbowych. W innych wypadkach, wezwania funkcjonariuszów państwowych na świadków w postępowaniu dyscyplinarnym, należy stosować zasady, zawarte w okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 24 sierpnia 1936 r. Nr D. III. 9309/3/36 (pismo okólne Min. Spraw Wewnętrznych z 8. IX. 1936 r. Nr GB. 50209 Dz. Urz. Min. Spraw Wewn. Nr 26, poz. 187).

Analogicznie postępować należy w razie powołania funkcjonariusza państwowego do rozprawy dyscyplinarnej w charakterze biegłego lub tłumacza.

Przy ustalaniu należności biegłych i tłumaczy należy stosować następujące zasady:

Biegli i tłumacze winni otrzymywać pokrycie wydatków niezbędnych do wykonania swej pracy, mimo, że art. 589 kodeksu postępowania karnego nie ma analogicznego zastosowania w postępowaniu dyscyplinarnym.

Biegli i tłumacze winni otrzymać pokrycjonariuszów państwowych zasadniczo nie mają prawa do wynagrodzenia, można jednak w miarę okoliczności, w razie wykonywania pracy związanej z obowiązkami biegłego lub tłumacza poza przepisanymi godzinami urzędowymi, przyznać im wynagrodzenie za godziny nadliczbowe.

Natomiast biegli i tłumacze nie będący funkcjonariuszami państwowymi winni otrzymywać za swą pracę wynagrodzenie, nie ma bowiem podstawy prawnej do żądania od nich bezpłatnego wykonania tej pracy.

Przy przyznawaniu biegłym i tłumaczom nie będącym funkcjonariuszami państwowymi, zamieszkałym poza siedzibą komisji dyscyplinarnej, zwrotu kosztów przejazdu, należy stosować analogicznie postanowienie art. 588 § 3 k. p. k., przy czym w razie odbycia podróży częściowo koleją, częściowo zaś innymi środkami lokomocji, należy przyznawać im cenę biletu na odległość między miejscem zamieszkania, a siedzibą komisji dyscyplinarnej. Zwrot kosztów dojazdu do i z dworca kolejowego im nie przysługuje.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje powyższe wyjaśnienie do wiadomości i stosowania.

(—) Hausner,
Dyrektor Gabinetu Ministra.

256.

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr. OP. III. 131/I/1. Dnia 1 września 1937 r.

Do
Wojewódzkiego Zakładu Leczniczo-wychowawczego w Istebnej

w sprawie zorganizowania publicznej szkoły powszechnej III stopnia.

Zarządzam z dniem 1 września 1937 r. zorganizowanie publicznej szkoły powszechnej III stopnia przy Wojewódzkim Zakładzie leczniczo-wychowawczym im. Józefa Piłsudskiego w Istebnej (obw. szkolny cieszyński) dla młodzieży leczącej się w zakładzie a będącej w obowiązkowym wieku szkolnym.

Organizację wewnętrzną szkoły tudzież szczegółowy plan nauczania i wychowania opracuje kierownik szkoły wespół z Radą Pedagogiczną tudzież w ścisłym porozumieniu z Dyrekcją Zakładu według następujących wytycznych:

1) organizację kompletów dydaktycznych i wychowawczych dostosować należy do każdoczesnego stanu ilościowego i jakościowego grup leczniczych,

2) w zakresie dydaktycznym i wychowawczym szkoła stosować będzie zasadniczo program nauki w publicznych szkołach powszechnych III stopnia z modyfikacjami wynikającymi z nakazów lekarskich, tudzież z różnorodności poziomu umysłowego dzieci,

3) głównym dążeniem pracy dydaktycznej będzie utrzymanie młodzieży na takim poziomie, by po skończonym leczeniu mogła kontynuować dalszą naukę szkolną możliwie bez straty.

W zakresie nadzoru pedagogicznego szkoła będzie podlegała bezpośrednio Urzędowi Wojew. Śląskiemu Wydziałowi Oświecenia Publicznego a w szczególności właściwemu terytorialnie wizytatorowi szkolnictwa powszechnego.

Wszelkie pisma w sprawach pedagogicznych przedkładać będzie kierownictwo szkoły za pośrednictwem Dyrektora Zakładu.

Kierownictwo szkoły obowiązane jest przedkładać Wydziałowi Oświecenia Publicznego: corocznie:

1) najdalej do końca września projekt organizacji i plan pracy dydaktyczno-wychowawczej łącznie z wykazem zatrudnienia grona nauczycielskiego,

2) z końcem roku szkolnego (do końca lipca) szczegółowe sprawozdanie z całorocznej pracy i jej wyników.

Wojewoda:
w z.:
(—) Dr. Saloni,
Wicewojewoda

257.

WOJEWODA ŚLĄSKI.
Nr O. P. III. 131/580.
Katowice, dnia 6 września 1937 r.

Do
Inspektoratu Szkolnego w Katowicach

w sprawie zorganizowania szkoły specjalnej w Szopienicach.

Zarządzam z dniem 1 września 1937 r. zorganizowanie publicznej szkoły powszechnej o 3 nauczycielach dla młodzieży umysłowo upośledzonej (szkoły specjalnej) w Szopienicach. Szkoła ta mieścić się będzie w budynku zlikwidowanej z dniem 1 września b. r. szkoły ewangelickiej.

Zarządzenia szczegółowe wyda Inspektorat Szkolny w porozumieniu ze Związkiem Szkolnym w Szopienicach.

Wojewoda:
w. z.:
(—) Dr. Saloni.
Wicewojewoda.

258.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. III. 146/5.
Katowice, dnia 31 sierpnia 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych Województwa Śląskiego

w sprawie podręczników szkolnych.

Wobec powtarzających się zapytań, Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że po myśli § 10 pkt. 10 regulaminu (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 13, poz. 109 z 1923 r.) wybór podręczników i pomocy naukowych z pośród dozwolonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, oraz uchwalanie wniosków w sprawie zaopatrzenia szkoły w pomoce naukowe, należy do zakresu działania Rady Pedagogicznej szkoły.

Jednak z uwagi na trudności materialne prawnych wychowawców uczniów, należy przy dokonywaniu wyboru podręczników przestrzegać zasad, zaleconych w okólniku Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 maja 1931 r. Nr II. 10535 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 67 z 1931 r.), a ponadto unikać zmian podręczników dostarczonych w ubiegłych latach przez fundusz wolnych kuksów wzgl. z innych funduszów.

Podręczniki te zmieniać należy tylko w wypadkach nieobjęcia ich aktualnym spisem Ministerstwa.

W końcu zauważa się, że na rok szk. 1937/38 obowiązuje spis podręczników ogłoszony w Dzien-

niku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr 9, poz. 309 z 1937 roku.

Za Wojewodę:
(—) M. Zawidzki,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

259.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I. 41/39. Katowice, dn. 7 września 1937 r.

o nielegalnych kursach kroju i szycia, prowadzonych bez orzeczeń władz szkolnych.

Według posiadanych informacji, organizowane są od kilku lat na obszarze Państwa t. zw. pokazy obchodzenia się z wynalazkami, mającymi na celu ułatwienie kroju. Pokazy te zorganizowane są przez samych wynalazców (Antonina Franke, wynalazek Kątownik; Kazimierz Lewański, wynalazek Patron-Ekspress) wzgl. przez ich agentów-instruktorów i trwają od 2 tygodni do 3 miesięcy dla poszczególnych uczestników, za pobraniem odpowiedniej opłaty za naukę, w zależności od czasu trwania pokazu (36—75 zł).

Według twierdzenia samych organizatorów pokazy powyższe mają na celu jedynie instruowanie o stosowaniu w praktyce ich wynalazku, faktycznie jednak chodzi tutaj, jak stwierdziła kontrola władz szkolnych, inspekcji pracy oraz Izb Rzemieślniczych, o prowadzenie kursów kroju i szycia, z pominięciem obowiązujących przepisów o zakładach naukowych. Wynika to w szczególności z treści ogłoszeń, okresu i sposobu nauczania oraz z wydawanych przez tych organizatorów świadectw bez uprzedniego stwierdzenia przez właściwą władzę szkolną, że organizator kursu odpowiada warunkom ustawy z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 342).

Podając powyższe do wiadomości Urząd Wojewódzki poleca P. P. Inspektorom Szkolnym, Dyrektorom i Kierownikom Szkół zawiadamiać Wydział Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego o wypadkach prowadzenia tych kursów bez zezwolenia władzy, celem pociągania winnych do odpowiedzialności.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. Miecz. Gajer
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

260.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr O. P. I 41/45.

Do
Dyrekcji państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia nauczycieli w województwie śląskim

w sprawie interpretacji regulaminów i statutów.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 10 maja br., Nr II. S. 3355/37, w związku z postanowieniami, zawartymi w regulaminach przyjmowania uczniów do gimnazjum i liceum ogólnokształcącego oraz w regulaminie ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego (Gaz. Urz. Wojew. Śl. Dz. Adm. Szk. Nr 4 z dnia 27 kwietnia 1937 r. poz. 83 i 85) przesłało następujące wyjaśnienie:

1. W regulaminie przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego:

w § 5 ust. drugi — po wyrazach „do klasy I" powinno być „i innych" (pomyłka drukarska),

w § 14 ust. trzeci — zamiast „§§ 13, 18, 19, 22" powinno być „§§ 13, 18, 22" (pomyłka drukarska),

w § 28 ust. trzeci — zamiast „Uchwały, powzięte w myśl postanowień §§ 21 i 22" powinno być: „Uchwały powzięte w myśl postanowień § 22 oraz uchwały, dotyczące przyjmowania kandydatów do klas II, III i IV".

Przepis, zawarty w ustępie pierwszym § 28, odnosi się do wszystkich kandydatów, zdających do kl. I-ej i innych.

Jednocześnie Ministerstwo zaznaczyło, że dla protokółów, wymienionych w § 28, nie będą ogłoszone specjalne wzory.

W związku z przyjmowaniem kandydatów do klas niższych od tej, do której złożyli egzamin z wynikiem ujemnym, Ministerstwo wyjaśniło, że przypadki takie są dopuszczalne, o ile komisje egzaminacyjne uznają dostateczne przygotowanie kandydatów.

2) Regulamin egzaminu ukończenia gimnazjum

a) w myśl ust. 3-go § 10 ćwiczenia cielesne nie są przedmiotem tego egzaminu, a wydrukowany omyłkowo wiersz ostatni we wzorze świadectwa egzaminu („z ćwiczeń cielesnych") należy skreślić.

b) wykazy ocen z kl. IV, o których mowa w § 4 — ustęp dziewiąty — są przeznaczone wyłącznie do użytku Komisji egzaminacyjnej i mogą być zwracane kandydatom bez względu na wynik egzaminu.

c) Eksterni nie są obowiązani przedstawić t. zw. świadectw moralności.

d) Dopuszczanie do tego egzaminu kandydatów ze szkół bez praw (§ 5) jest związane ściśle z wyznaczeniem przez Kuratorium komisyj egzaminacyjnych, a rola Kuratorium przy dopuszczaniu tych kandydatów do egzaminu sprowadza się do zbadania ich dokumentów oraz sprawdzenia, czy uiścili taksę egzaminacyjną; wyniki klasyfikacji rocznej w klasie IV-ej oraz wykazy ocen nie mają w tym przypadku istotnego znaczenia dla decyzji Kuratorium.

e) Kwestia, czy skreślenie kandydata z listy zdających (§§ 14 i 27) jest równoznaczne z niezdaniem egzaminu, zostanie wyjaśniona oddzielnie.

3) Regulamin przyjmowania uczniów do liceum ogólnokształcącego.

a) Treść § 16 odnosi się wyłącznie do kandydatów do kl. I,

b) Zarówno w liceach z polskim, jak i z obcym językiem nauczania, przedmiotami egzaminu wstępnego są tylko te, które zostały wymienione w § 10.

Wreszcie Ministerstwo wyjaśniło, że uczniom klas IV-ch gimnazjów państwowych lub prywatnych z prawami, którzy nie otrzymują świadectwa ukończenia gimnazjum, można wydawać roczne wykazy ocen.

Za Wojewodę:
(—) Miłosz Sołtys,
p. o. Kierownika Oddziału — Wizytator szkół.

261.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego.
Nr. O. P. I-6/68/2.

Katowice, dnia 24 września 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych
województwa śląskiego

w sprawie stanu higieniczno-sanitarnego publicznych szkół powszechnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych okólnikiem Nr 43 z dnia 23 lipca 1937 r., w sprawie stanu higieniczno-sanitarnego publicznych szkół powszechnych, skierowanym do P. P. Wojewodów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów miast poleciło aby:

1) w terminie do 10 sierpnia 1937 r. właściwe organa gminne wzgl. miejskie zbadały aktualny stan sanitarny wszystkich publicznych szkół powszechnych w gminie;

2) w wyniku zbadania w terminie do dnia 25 sierpnia br. zarządzono przeprowadzenie i zakończono prace konieczne dla doprowadzenia budynków szkolnych do właściwego poziomu higieniczno-sanitarnego, a w szczególności uporządkowano istniejące ustępy i studnie;

3) w możliwie najkrótszym czasie wybudowano odpowiednie ustępy w szkołach, które ich nie posiadają, oraz zapewniono higieniczne zaopatrywanie szkoły w wodę.

W związku z powyższym okólnikiem Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczneego pismem z dnia 7 września br. Nr II. W. 7296/37 poleca, aby Inspektoraty Szkolne:

a) zebrały za pośrednictwem Kierowników szkół informacje o brakach sanitarnych w publicznych szkołach powszechnych,

b) ustaliły, w oparciu o przepisy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w porozumieniu z Wydziałem Powiatowym, lekarzem powiatowym i lekarzem szkolnym (w miejscowościach gdzie istnieją lekarze szkolni), sposoby usunięcia tych braków w każdym poszczególnym przypadku,

c) wskazały zarządowi gminy potrzeby sanitarne danej szkoły i konkretny sposób usunięcia braków w każdym poszczególnym przypadku,

d) zleciły kierownikowi szkoły czuwanie nad zgodnym z przepisami i rychłym załatwieniem sprawy przez gminę,

e) ściśle przestrzegały, aby nowowybudowane ustępy i studnie odpowiadały warunkom przepisowym, zawartym w wydawnictwie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Odnośne wskazówki, dotyczące szkół powszechnych I stopnia znajdują się w wydawnictwie „Publiczne szkoły powszechne I stopnia — Tereny, budynki, sprzęty — Warszawa 1937 r.".

Za Wojewodę:
(—) Miłosz Sołtys,
p. o. Kierownika Oddziału.
wizytator szkół.

262.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr O. P. I-1/50/13.

Katowice, dnia 22 września 1937 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, Dyrekcji zakładów kształcenia nauczycieli oraz Kierownictw publicznych szkół powszechnych i dokształcających zawodowych
w województwie śląskim

w sprawie przywrócenia prawidłowej pisowni nazwisk.

W związku z zarządzeniem w sprawie przywrócenia prawidłowej pisowni nazwisk na zasadzie Konwencji Genewskiej, ogłoszonym w Gazecie Urzędowej Województwa Śląskiego, Dział Administracji Szkolnej Nr 9 z dnia 21 września 1936 r., poz. 179, Urząd Wojewódzki poleca Inspektorom Szkolnym i Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych oraz Dyrekcjom zakładów kształcenia nauczycieli i Kierownictwom szkół dokształcających zawodowych przedłożyć do końca grudnia br. sprawozdanie ze sposobu wykonania wymienionego na wstępie zarządzenia.

Za Wojewodę:
(—) M. Zawidzki,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

263.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.

Nr OP. I-37/31. Katowice, dn. 22 września 1937 r

o nadzorze nad podróżującą młodzieżą szkolną.

Celem umożliwienia nadzoru nad podróżującą młodzieżą szkolną Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach wydała zarządzenie, zezwalające dojeżdżającemu personelowi nauczycielskiemu na zajmowanie miejsc w wagonach lub przedziałach, przeznaczonych dla młodzieży szkolnej.

Warunkiem dopuszczenia nauczycielstwa do przejazdu w wagonach szkolnych jest jedynie okazanie legitymacji nauczycielskiej konduktorowi pociągu na jego żądanie.

Powyższe zarządzenie wchodzi w życie z dniem 20 września 1937 r.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

264.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.

Nr. O.P. IV-230/2. Katowice, dnia 16. wrz. 1937 r.

Do

Dyrekcji (Kierownictw) wszystkich szkół zawodowych
w Województwie Śląskim

w sprawie podręczników szkolnych w szkołach zawodowych.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego zwraca uwagę nauczycielstwa szkół zawodowych wszelkich typów na ogłoszony w nr. 7 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Komunikat o podręcznikach dla szkół zawodowych, zawierający informacyjną instrukcję o zgłaszaniu do oceny nowych książek szkolnych oraz spis najpotrzebniejszych podręczników dla szkół zawodowych, handlowych, rolniczych i gospodarczych i zachęca zainteresowane nauczycielstwo do opracowania potrzebnych podręczników.

Komunikat ten ogłoszony jest w niniejszym numerze Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego — Dział Administracji Szkolnej.

Za Wojewodę:
(—) M. Zawidzki,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

265.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

KOMUNIKAT

z dnia 14 czerwca 1937 r. Nr II OP-4882/37

w sprawie poparcia samorządowej akcji bibliotecznej.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości odpis okólnika Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 czerwca r. b. Nr SS. 54-10-1.

Ministerstwo zwraca uwagę na wytyczne, ustalone przez Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie współdziałania Panów Wojewodów i Przewodniczących Wydziałów Powiatowych z władzami szkolnymi nad dalszym rozwojem akcji bibliotecznej samorządu terytorialnego i zaleca otoczenie każdej inicjatywy w tym kierunku jak najbardziej troskliwą opieką i pomocą.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Jerzy Ferek-Błeszyński**

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH.
Nr. SS 54-10-1.

Warszawa, dnia 3 czerwca 1937 r.

W sprawie popierania akcji bibliotecznej.

Okólnik Nr 31.

Do

PP. Wojewodów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast.

Realizowane z dużym nakładem ze strony Skarbu Państwa i samorządu terytorialnego nauczanie przez szkolnictwo powszechne, ażeby wydało możliwie pełne wyniki, powinno być po wyjściu młodzieży ze szkoły powszechnej utrwalane i pogłębiane przez oświatę pozaszkolną, w której podstawowe znaczenie posiada zorganizowane czytelnictwo publiczne, jako jeden z najważniejszych i najskuteczniejszych środków wychowania szerokich rzesz ludności oraz jej uświadomienia obywatelsko-narodowego.

Racjonalne prowadzenie akcji czytelniczej i bibliotecznej jest zagadnieniem o doniosłym

znaczeniu państwowym, które domaga się szybkiego rozwiązania przy najbardziej czynnym udziale samorządu.

Stosunek samorządu terytorialnego do akcji bibliotecznej powinien wynikać z dążenia samorządu do podniesienia poziomu oświaty i uświadomienia obywatelskiego mieszkańców oraz troski, ażeby włożony na cele szkolnictwa powszechnego wysiłek ze strony Skarbu Państwa i samorządu nie został zmarnowany. Przesłanki te prowadzą nas do postawienia przed samorządem terytorialnym wyraźnego postulatu moralnej, organizacyjnej i materialnej opieki nad akcją biblioteczną.

Dowody zrozumienia potrzeb w tej dziedzinie daje samorząd terytorialny niemal od chwili odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej i ponoszone na ten cel świadczenia bywały niejednokrotnie znaczne. Nie zaspakajały one jednak istniejących potrzeb, gdyż nie wszystkie związki samorządowe w akcji tego rodzaju brały udział, a powtóre udział samorządu wyrażał się przede wszystkim w udzielaniu kilku różnym instytucjom społecznym zasiłków i zapomóg, co niejednokrotnie stwarzało rozproszkowanie akcji i jej osłabienie.

Podjęcie ze strony Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego od roku 1933 wysiłków uporządkowania i zorganizowania akcji bibliotecznej wyraziło się wzmożeniem tej akcji ze strony samorządu terytorialnego. Jak wynika z materiałów, posiadanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w latach 1930—1936 przybyło 91 powiatowych central bibliotecznych, zaś w roku 1934 i 1935 — 111 gminnych bibliotek samorządowych, to jest tyle, ile powstało ich w ciągu pierwszych 15 lat od chwili odzyskania Niepodległości. Podkreślić przy tym wypada, że ten rozrost bibliotek dokonywał się w okresie ostrego kryzysu finansów samorządowych.

Pragnąc udział samorządu terytorialnego w akcji bibliotecznej umocnić, rozszerzyć i sharmonizować z postulatami Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zalecam związkom samorządowym:

1) w miarę możności finansowych przeznaczać na akcję biblioteczną stale corocznie pewne sumy z budżetu związku samorządowego;

2) przeznaczone fundusze użytkować bezpośrednio na zakładanie bądź rozszerzanie bibliotek samorządowych, gminnych i powiatowych;

3) nawiązać stałą współpracę z instruktorem oświaty pozaszkolnej, jako organem władz szkolnych w zakresie akcji bibliotecznej;

4) zainteresować akcją biblioteczną członków organów stanowiących, a szczególnie radnych gminnych i gromadzkich oraz zachęcać ich do propagowania czytelnictwa wśród mieszkańców wsi;

5) umożliwić delegatowi właściwego Kuratorium Okręgu Szkolnego omówienie akcji bibliotecznej w powiecie na najbliższym zebraniu wójtów, a w województwie na zjeździe Przewodniczących Wydziałów Powiatowych czy też sekretarzy Wydziałów Powiatowych lub Inspektorów Samorządu Gminnego.

Oczekuję, że powyższe zalecenia w zrozumieniu doniosłości czynnego udziału samorządu terytorialnego w dziele podnoszenia kultury ludności, będą przyjmowane przez organa stanowiące związków samorządowych — do realizacji, jako ich własny nakaz moralny.

(—) Sławoj Składkowski
Minister.

266.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

KOMUNIKAT

o podręcznikach dla szkół zawodowych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, pragnąc zainteresować nauczycieli, autorów, wydawców oraz organizacje i zrzeszenia gospodarcze, zawodowe i nauczycielskie sprawą dostarczenia podręczników dla szkół zawodowych, ogłasza poniżej:

a) krótką informacyjną instrukcję dotyczącą zgłaszania podręczników do oceny,

b) spis najpotrzebniejszych podręczników ze wszystkich działów szkolnictwa zawodowego.

A. INSTRUKCJA.

1. Pod pojęciem „podręcznik szkolny" należy rozumieć książkę niezbędną dla każdego ucznia określonej klasy do normalnej nauki szkolnej i dostosowaną do obowiązującego programu.

2. Książki szkolne podlegają ocenie fachowej Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — dwukrotnej, o ile nie są jeszcze wydrukowane, i jednokrotnej, o ile są już wydrukowane.

3. Książki winny być zgłaszane do oceny niewydrukowane (w maszynopisie), ponieważ zgłoszenie książki już wydrukowanej uniemożliwia wprowadzenie ewentualnych zmian czy uzupełnień, gdyby konieczność tego zachodziła, narażając wtedy autora (wydawcę) na niedopuszczenie książki do użytku szkolnego.

4. Zgłoszony podręcznik szkolny ocenia się pod względem treści i formy, biorąc pod uwagę następujące warunki:

a) czy jest dostosowany do poziomu umysłowego młodzieży, do obowiązującego programu i czy we właściwy sposób realizuje jego zasady,

b) czy stoi na poziomie wiedzy współczesnej,

c) czy odpowiada wymaganiom dydaktycznym, w szczególności czy zawiera odpowiednie objaśnienia, wywody, reguły, ćwiczenia, utrwalające podane wiadomości oraz czy posiada zagadnienia zmuszające uczącego się do stosowania nabytych wiadomości samodzielnie,

d) czy i w jakim stopniu uwzględnia wymagania wychowawcze,

e) czy istotnie jest potrzebny przy prowadzeniu nauki szkolnej,

f) czy jest poprawny pod względem językowym i stylistycznym,

g) czy forma zewnętrzna odpowiada wymaganiom estetycznym, a wykonanie techniczne — wymaganiom higieny,

h) czy projektowana cena w sprzedaży nie jest wygórowana, cena podręcznika bowiem winna być tak skalkulowana, aby był on dostępny dla młodzieży szkół zawodowych, która przeważnie jest niezamożna.

5. Jeśli nazwisko autora lub wydawcy ma być nie ujawnione recenzentom i członkom Komisji oceny książek, zgłaszający winien to zastrzec sobie w podaniu, podając w tym wypadku, obok nazwiska dla wiadomości Ministerstwa, obrane dowolnie godło.

6. Projekt podręcznika zgłasza do oceny Ministerstwa W. R. i O. P. bądź sam autor, bądź firma wydawnicza, bądź wreszcie instytucja, która podejmie się wydania danego podręcznika.

7. Na razie aż do odwołania książki szkolne dla szkół zawodowych mogą być zgłaszane do oceny w każdym czasie.

8. Podanie o ocenę podręcznika dla szkoły zawodowej należy kierować pod adresem: Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Al. Szucha 25, Departament Szkolnictwa Zawodowego.

W podaniu należy wymienić: imię, nazwisko i ewentualnie godło autora, tytuł książki, klasę i typ szkoły, dla której książka ma być przeznaczona, adres zgłaszającego, projektowaną cenę jednego egzemplarza w sprzedaży.

Do podania należy dołączyć:

I. a) przy zgłaszaniu książki w druku — 10 egzemplarzy,

b) b) przy zgłaszaniu książki w maszynopisie — 7 egzemplarzy,

c) przy zgłaszaniu książki w rękopisie — 3 egzemplarze;

II. dowód wniesienia opłaty administracyjnej, która wynosi 25 gr od stronicy podręcznika, względnie 1 zł od stronicy innych książek, nie podręczników (tzw. książek pomocniczych). Opłatę należy wnosić do P. K. O. na konto 30.400 — rachunek Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu, na fundusz specjalny taksy administracyjnej do dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P. Sprawę opłat reguluje zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 stycznia 1936 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 10).

Sprawę używania i oceny książek dla szkół zawodowych reguluje rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 17 kwietnia 1936 r. i zarządzenie z tegoż dnia (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 32 i 38).

B. SPIS NAJPOTRZEBNIEJSZYCH PODRĘCZNIKÓW DLA SZKÓŁ ZAWODOWYCH.

(według zapotrzebowania z dnia 1 maja 1937 r).

I. Dział szkolnictwa przemysłowego.

(Liczby w nawiasach oznaczają: pierwsza oznacza liczbę uczniów w kl. I obecnie, druga — oznacza liczbę uczniów w kl. I po zreformowaniu całej szkoły według nowej ustawy).

1.	Chemia z materiałoznawstwem	— dla klasy I gimnazjum mechanicznego (uczniów 1250 — 1500), częściowo także dla gimnazjum elektrycznego (uczniów 220 — 320).
2.	Fizyka z maszynoznawstwem	— dla kl. I — IV gimnazjum mechanicznego (uczniów 1250 — 1500), częściowo także dla gimnazjum elektrycznego (kl. I — III), uczniów 220 — 320.
3.	Elektrotechnika	— dla kl. II — III liceum mechanicznego (uczniów 360), częściowo także dla liceum lotniczego i samochodowego.
4.	Rachunki: arytmetyka	— dla kl. I — II szkoły stolarskiej i mechanicznej (uczniów 4000 — 4700).
5.	geometria	— . . . . . jak wyżej (podobne do obu podręczniki także i dla szkoły żeńskiej krawieckiej, bieliźniarskiej — uczn. 1500 — 2000).
6.	Matematyka: arytmetyka i algebra	— dla klasy I — III gimnazjum mechanicznego i elektrycznego (uczniów 1500 — 1800).
7.	geometria (bez rys. geom.)	— . . . . jak wyżej (oba podręczniki także i dla gimnazjów włókienniczych, uczn. 270, oraz podobne dla gimn. krawieckich i bieliźniarskich, uczn. 1100 — 3500).
8.	Matematyka: algebra	— dla kl. I — II liceów mechanicznych, samochodowych, lotniczych, elektrycznych, budowlanych, drogowych, wodno-melioracyjnych (uczniów 1400).
9.	trygonometria	— . . . . jak wyżej
10.	zasady rachunku różniczk. i całk.	— . . . . jak wyżej
11.	zasady geometrii analitycznej	— . . . . jak wyżej
12.	Technologia z materiałoznawstwem	— dla kl. II — III szkół mechanicznych (uczniów 1000 — 2500).
13.	Maszynoznawstwo z wiadomościami z fizyki	dla kl. II — III szkół mechanicznych (uczniów — 1000 — 2500).
14.	Technologia z materiałoznawstwem	— dla kl. II — III szkół stolarskich (uczniów 800 — 1200).
15.	Maszynoznawstwo z wiadomościami z fizyki	— . . . . jak wyżej
16.	Maszynoznawstwo (z wyj. elektr.)	— dla kl. III liceum wodno-melioracyjnego, dla kl. II liceum drogowego, dla kl. III liceum budowlanego (uczniów 880).
17.	Wiadomości przyrodnicze	— dla kl. I — III gimnazjum krawieckiego, bieliźniarskiego (uczniów 2500 — 3500).
18.	Nauka o Polsce współczesnej	— dla kl. III szkoły mechanicznej i stolarskiej (uczn. 3000 — 4000) oraz dla kl. III szkół żeńskich krawieckiej i bieliźniarskiej (uczniów 950 — 2000).
19.	Nauka o Polsce współczesnej	— dla kl. III gimn. mechanicznego i elektrycznego (uczn. 1500 — 1700).
20.	Język polski	— dla kl. I — III szkół stolarskich, mechanicznych, bieliźniarskich, krawieckich (uczn. 4000 — 6000).

21. Język polski — dla kl. I — IV gimnazjów mechanicznych, elektrycznych, włókienniczych, krawieckich, bieliźniarskich (uczn. 4000 — 5000).

22. Język niemiecki — dla kl. II — IV gimnazjów krawieckich, bieliźniarskich (uczennic 1100 — 3500).

23. Zbiór ćwiczeń z materiałoznawstwa — dla kl. II gimnazjów krawieckich, bieliźniarskich (uczennic 1100 — 3500) oraz dla szkół żeńskich kraw. i bieliźn. (uczennic 950 — 2000).

II. Dział szkolnictwa handlowego.

Przedmiot	Szkoła przyspos. I st.	Gimnazjum kupieckie				Liceum handl.	
		I	II	III	IV	I	II
Organizacja i technika handlu	p	—	p	p	p	p	p
Technika reklamy	p	p	p	p	—	—	p
Towaroznawstwo	p	p	p	p	—	p	p
Arytmetyka handlowa	p	p	p	p	p	p	p
Księgowość	p	—	p	p	p	p	p
Geografia gospodarcza	—	p	p	p	—	p	—
Współczesne zagadn. gospod.	—	—	—	—	p	—	—
Prawoznawstwo	—	—	—	—	—	p	p
Ekonomia społeczna	—	—	—	—	—	—	p
Stenografia (podręcznik wsp. dla wszystkich typ. szkół)	—	—	—	—	p	p	p
Pisanie na maszynie (podręcznik wsp. dla wszystkich typ. szkół)	p	—	—	—	p	—	p
Nauka o Polsce współczesnej	p	—	—	p	—	—	—
Wiadomości przyrodnicze	—	p	p	p	p	—	—
Język obcy z korespondencją							
a) niemiecki (w gimnazjum obowiązuje jeden język, w liceum dwa)	—	p	p	p	p	p	p
b) francuski	—	p	p	p	—	p	p
c) angielski	—	p	p	p	p	p	p
Religia	p	p	p	p	p	p	p
Język polski	p	p	p	p	p	p	p
Historia	—	p	p	—	—	—	—
Matematyka	—	—	p	p	p	—	—
razem potrzeba podręczników	9	11	14	14	12	12	14
przewidywana liczba uczniów: w r. 1937/38	1 200	11.000	8.000	7.500	5.000	1.000	1.000
„ „ „ w lat. 1938/40	2 000	12.000	9.000	8.500		1.200	

W szkołach przysposobienia II stopnia zarówno kupieckiego, jak i administracyjno-handlowego oraz w liceum administracyjno-handlowym przewiduje się stosowanie skryptów przy jednoczesnym korzystaniu z podręczników używanych w gimnazjum kupieckim, liceum handlowym oraz w gimnazjum ogólnokształcącym.

Największe braki książek pomocniczych są w dziale organizacji techniki handlu. Z tego działu byłyby potrzebne książki:

1) Zarys naukowej organizacji.

2) Ogólna organizacja przedsiębiorstw.

3) Polscy pionierzy gospodarczy.

4) Badanie rynku zakupu i zbytu.

5) Organizacja i kierownictwo sklepu detalicznego.

6) Organizacja i technika bankowa.

7) Organizacja i technika ubezpieczeniowa.

8) Ajencja handlowa (organizacja, technika).

9) Skup produktów rolnych (osobno według ważniejszych artykułów).

10) Handel zagraniczny (organizacja i technika).

11) Monografie branżowe handlu towarowego.

III. Dział szkolnictwa rolniczego.

a) Niższe szkoły rolnicze.

W zwiazku z nowymi programami winny ukazać się w druku następujące książki szkolne:

1. Podręcznik nauki gospodarstwa domowego.
2. Podręcznik nauki gospodarstwa wiejskiego.
3. Podręcznik ogrodnictwa.
4. Podręcznik nauki o Polsce współczesnej.
5. Wypisy polskie.
6. Podręcznik rachunków.

Podręcznik nauki gospodarstwa domowego mógłby być użytkowany tylko w szkołach żeńskich, pozostałe podręczniki — zarówno w szkołach męskich, jak i żeńskich.

Podręcznik gospodarstwa domowego uwzględniający potrzeby rodziny wiejskiej winien obejmować następujące działy:

a) urządzenie i prowadzenie domu,

b) wyżywienie rodziny,

c) zaopatrzenie rodziny w odzież,

d) zagadnienia rodziny, pielęgnowanie i wychowanie dzieci.

Podręcznik gospodarstwa wiejskiego winien obejmować działy:

a) ekonomikę gospodarstw drobnych,

b) produkcję roślinną rolną,

c) produkcję zwierzęcą.

Podręcznik ogrodnictwa winien uwzględnić działy:

a) sadownictwa,

b) warzywnictwa,

c) wzory ogrodów wiejskich na własne potrzeby,

d) zagadnienia ogródków działkowych.

Podręcznik nauki o Polsce współczesnej.

Podręcznik ten oprócz materiału nauczania objętego programem winien uwzględnić zagadnienia z zakresu socjologii wsi.

Na ogół podręczniki do przedmiotów zawodowych nie powinny ograniczać się wyłącznie do materiału nauczania programów szkół, ale objąć zasięg nieco szerszy, by mogły być pożyteczne dla absolwentów i po skończeniu szkoły.

Wymienione podręczniki mogą znaleźć zastosowanie w szkołach rolniczych tzw. niższych (w szkołach przysposobienia rolniczego, przysposobienia gospodyń wiejskich, w szkołach dwuzimowych, na kursach wędrownych rolniczych).

Ogółem szkół tego typu jest 154, w czym 93 męskich, 61 żeńskich.

Młodzieży ogółem w tych szkołach w roku 1936 było 6.500, w tym 4.200 chłopców, 2.300 dziewcząt.

Należy dodać, że z podręczników wymienionych mogłaby korzystać również młodzież pracująca w zespołach przysposobienia rolniczego i na kursach korespondencyjnych im. Staszica.

b Szkoły rolnicze stopnia licealnego.

L. p.	Przedmiot	*)	Liceum rolnicze			Liceum gospodyń wiejskich			Liceum ogrodnicze			Razem
			klasy			klasy			klasy			
1	Nauka o glebie	W	I	II		I	II		I	II		
2	Uprawa roślin	W		II	III		II					
3	Ogrodnictwo	W		II	III		II	III				
4	Warzywnictwo								I	II	III	
5	Sadownictwo								I	II	III	
6	Szkółkarstwo										III	
7	Kwiaciarstwo									II	III	
8	Drzewoznawstwo									II	III	
9	Choroby i szkodniki roślin . .	W		II			II			II		
10	Budownictwo ogrodnicze . .										III	
11	Nasiennictwo										III	
12	Przetwórstwo owoców i warzyw									II	III	
13	Hodowla zwierząt	W	I	II	III	I	II	III				
14	Maszynoznawstwo	W	I	II		I	II					
15	Budownictwo wiejskie . . .	W			III			III				
16	Botanika	W	I			I			I	II		
17	Zoologia	W	I			I						
18	Fizyka	W	I			I			I			
19	Chemia	W	I			I			I	II		
20	Higiena	W			III		II				III	
21	Współczesne zagadnienia społeczno-państwowe i gospodarcze	W		II				III			III	

Uwagi: W okresie 1937/38 — 1939/40
powstanie około 6 liceów rolniczych,
6 liceów gospod. wiejskich,
2 licea ogrodnicze.
Przeciętna liczba uczniów w 1 klasie wynosi około 30.

*) Podręcznik wspólny dla kilku szkół.

IV. Dział szkolnictwa gospodarstwa domowego.

Szkoły stopnia I.

1. Zagadnienia organizacji gospodarstw rodzinnych z rachunkowością wraz z materiałem nauczania z zakresu zajęć praktycznych, mianowicie: sporządzania posiłków, organizacji porządków, prania i szycia. Cena nie powinna przekraczać zł 1,50. Nakład 4.000 egz.

2. Podręcznik do nauki języka polskiego (z nauką o Polsce współczesnej).

Cena do zł 1,50. Nakład 3.000 egz.

Szkoły stopnia II.

1. Podręcznik do nauki organizacji gospodarstw rodzinnych: zagadnienia urządzenia i prowadzenia domu, organizacja czynności gospodarskich ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wyżywieniowej, odzieżowej i organizacji porządków, pranie, rachunkowość gospodarstwa rodzinnego ,zagadnienie rodziny i wychowania dzieci, zasadnicze wiadomości prawne.

Cena do 3 zł. Nakład 2.000 egz.

2. Podręcznik do nauki żywienia.

Cena do 3 zł. Nakład 2.000 egz.

3. Podręcznik do nauki prania.

Cena 1 zł. Nakład 2.000 egz.

4. Podręcznik towaroznawstwa.

Cena 2 zł. Nakład 2.000 egz.

5. Podręcznik higieny. (Higiena żywienia, dietetyka, higiena matki i dziecka).

Cena do 2 zł. Nakład 3.000 egz.

Podręczniki te mogłyby znaleźć zastosowanie również w liceach gospodarczych i liceach gospodyń wiejskich.

c) Licea Gospodarstwa Domowego.

L.p.	Przedmioty	Klasy	
1	Sporządzanie posiłków	I	II
2	Przetwórstwo	I	II
3	Pranie	I	II
4	Pielęgnowanie mieszkania	I	II
5	Organizacja gospodarstw zbiorowych		II
6	Rachunkowość gospodarstw zbiorowych		II
7	Towaroznawstwo	I	II
8	Zasady żywienia		II
9	Estetyka	I	II
10	Higiena	I	II
11	Psychologia		II
12	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe		II
13	Chemia	I	
14	Fizyka	I	

Uwagi: 1. Podręczniki, wskazane pod 3, 4, 8, 9, 10 i 13 mogą być zastosowane i w liceach gospodarstwa wiejskiego.

2. Podręczniki chemii i fizyki mogą być zastosowane również w liceach rolniczych i ogrodniczych. (Nr III PU-250/37).

267.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURS

na stanowisko:

kierownika publicznej szkoły powszechnej nr 3 **w Żorach,** w powiecie rybnickim,

kierownika publ. szkoły powszechnej **w Gorzycach,** w powiecie rybnickim.
Za kierownictwa przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego;

kierownika publ. szkoły powszechnej **w Studzienicach,** w powiecie pszczyńskim (mieszkanie, ogród). Dodatek służbowy jak za kierownictwo szkoły powszechnej II stopnia.

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego — Wydziału Oświecenia Publicznego w terminie 8 tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) M. Zawidzki,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

268.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr. O. P. I. 36/55.

Katowice, dnia 13 września 1937 r.

KONKURS
na stypendia im K. Miarki i P. Stalmacha.

Urząd Wojewódzki Śląski w Katowicach rozpisuje konkurs na stypendia im. Karola Miarki i Pawła Stalmacha dla młodzieży, pochodzącej z byłego obszaru plebiscytowego, a kształcącej się w wyższych zakładach naukowych, w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych, zakładach kształcenia nauczycieli i korpusach kadetów.

O stypendia powyższe ubiegać się mogą:

1) studenci(tki) szkół akademickich,
2) uczniowie(nice) szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, zakładów kształcenia nauczycieli oraz wychowankowie korpusów kadetów.

Podania o nadanie stypendiów należy wnosić do Wydziału Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach za pośrednictwem Dziekanatów wzgl. Dyrekcji szkół (Komend Korpusów Kadetów), najpóźniej do dnia **20 listopada 1937 r.**

Podania wniesione bezpośrednio do Wydziału Oświecenia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach lub niezaopatrzone we wszystkie wymagane załączniki będą zwrócone bez rozpatrzenia.

Do podania należy dołączyć:

1) dowód pochodzenia z byłego górnośląskiego obszaru plebiscytowego lub Śląska Cieszyńskiego (dokument urodzenia wzgl. metryka),
2) świadectwo niezamożności rodziców, poświadczone przez gminę,
3) poświadczenie władzy szkolnej i oświadczenie rodziców, że kandydat nie korzysta z żadnego innego stypendium,
4) a) studenci (tki) szkół akademickich — świadectwa kolokwialne, najmniej z 10-ciu godzin, ewentualnie świadectwa z egzaminów odbytych w ostatnim roku szkolnym,
   b) studenci (tki) I roku szkoły akademickiej świadectwo dojrzałości,
   c) uczniowie (nice) szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, oraz zakładów kształcenia nauczycieli i korpusów kadetów dołączą do podań ostatnie roczne świadectwo szkolne.

Stypendia w kwocie po 600 zł dla studentów (tek) szkół akademickich, a po 300 zł dla wszystkich innych uczniów(nic) płatne są w drugim półroczu roku szkolnego.

Za Wojewodę:
(—) M. Zawidzki,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

269.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr. OP. I. 45/5. Katowice, 10 września 1937 r.

KOMUNIKAT
o wystawie aparatury chemicznej.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że w lokalu Muzeum Oświaty i Wychowania w Warszawie, Hoża 88 — będzie otwarta od dnia 15 września do 15 października br. Wystawa Aparatury chemicznej, stosowanej przy nauczaniu chemii w liceum ogólnokształcącym. Wystawę zwiedzać będzie można codziennie (z wyjątkiem świąt i niedziel) od godziny 10 — 12 oraz w godzinach, w których jest czynna Pracownia Dydaktyczna Chemii t. j. w poniedziałek, środę i piątek od 17,30 — 19 oraz w sobotę od 14 — 15.

Za Wojewodę:
(—) Mgr Mieczysław Gajer,
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

270.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I .41/40.

Katowice, dnia 18 sierpnia 1937 r.

SPROSTOWANIE.

W Regulaminie przyjmowania uczniów do Państwowego gimnazjum ogólnokształcącego i w Regulaminie ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego (Gazeta Urzędowa Wojew. Śląskiego — Dział Admin. Szkolnej z dnia 27. IV. 1937, Nr 4, poz. 83 i 84) prostuje się co następuje:

1) w Regulaminie przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego:

w § 5, ust. II — po wyrazach: „do klasy I" opuszczono: „i innych",

w § 14 ust. trzeci zamiast „(§§ 13, 18, 19, 22)" powinno być: „(§§ 13, 18, 22)",

w § 28 ust. trzeci — zamiast: „Uchwały powzięte w myśl postanowień § 21 i 22" po winno być: „ Uchwały powzięte w myśl postanowień § 22 oraz uchwały, dotyczące przyjmowania kandydatów do klas II, III i IV".

2) W Regulaminie egzaminu ukończenia gimnazjum:

We wzorze świadectwa egzaminu należy skreślić: „z ćwiczeń cielesnych".

Za Wojewodę:
(—) Mgr E. Noszczyński,
Referendarz.

SPROSTOWANIE.

W wykazie prywatnych gimnazjów dawnego ustroju, których klasy ósme posiadają w roku szkolnym 1937/38 prawa gimnazjów państwowych, ogłoszonym w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1937 Nr 6, poz. 184, w końcu str. 258 zamiast: „Bielsko-Prywatne Seminarium Ochroniarskie SS. de Notre Dame — niepełne prawa" powinno być: „Bielsko - Prywatne Seminarium Ochroniarskie SS. de Notre Dame — pełne prawa". (Nr II S-6176/37).

271.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr OP. I-42/52. Katowice, 8 września 1937 r.

KOMUNIKAT
o „Rocznikach Socjologii Wsi".

Nakładem Instytutu Socjologii Wsi, zorganizowanego w 1936 r. przy Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, ukazało się w handlu księgarskim wydawnictwo p. t. „Roczniki Socjologii Wsi".

Adres administracji wydawnictwa: Warszawa, ul. Jasna 8, m. 4. Konto P. K. O. 46.100. Cena prenumeraty rocznej wynosi 10 zł.

Wobec tego, że stały kontakt ze stanem i wynikami naukowych socjologicznych badań środowiska wiejskiego, jako swoistej grupy społecznej, jak również poznanie wszechstronne najżywotniejszych zagadnień tworzącego się nowego typu życia wsi polskiej w dziedzinie nie tylko ekonomicznej, ale równocześnie oświatowej i ogólnokulturalnej jest szczególnie pożądane i ważne dla pracowników oświatowych, działających na terenie wiejskim, Urząd Wojewódzki zarządza zaprenumerowanie „Roczników Socjologii Wsi" przez wszystkie szkoły i licea rolnicze, jako też przez licea pedagogiczne.

Równocześnie Urząd Wojewódzki poleca wydawnictwo uwadze Inspektoratów Szkolnych.

Za Wojewodę:
(—) M. Zawidzki,
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

272.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I 23/23. Katowice, dn. 22 września 1937 r.

KOMUNIKAT
o Bibliotece i Czytelni Instytutu Pedagogicznego w Katowicach.

Urząd Wojewódzki zawiadamia, że Biblioteka Instytutu Pedagogicznego w Katowicach została przeniesiona z gmachu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych na ulicę **Szkolną Nr 9** (budynek dawnej Szkoły Wydziałowej).

Czytelnia jest otwarta codziennie, z wyjątkiem niedziel, świąt i sobót, od godz. 15—19, a wypożyczalnia od godz. 16—19.

Korzystanie z czytelni i wypożyczalni jest bezpłatne.

Osoby nie pracujące w szkolnictwie mogą korzystać z czytelni i wypożyczalni za specjalnym zezwoleniem Dyrekcji Instytutu Pedagogicznego.

Biblioteka Instytutu Pedagogicznego jest stale zaopatrywana we wszystkie nowości z działu pedagogiki, psychologii i dziedzin pokrewnych, oraz prowadzi stałą służbę informacyjną, udzielając porad bibliograficznych ustnie i pisemnie.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Miecz. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

273.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr OP. I-42/59. Katowice, dn. 24 września 1937 r.

KOMUNIKAT
o wydawnictwie „Sport Szkolny“.

Urząd Wojewódzki podaje do wiadomości, że z inicjatywy Państ. Urz. W. F. i P. W. zawiązała się spółka, pracująca pod kontrolą P. U. W. F., która wydaje pismo tygodnik sportowy dla młodzieży szkolnej pod tytułem „Sport Szkolny“ pod redakcją p. Lecha Górskiego. Tygodnik ten zapełni dotkliwą lukę w czasopiśmiennictwie dla młodzieży szkolnej, która w braku odpowiedniego pisma czyta prasę sportową ogólną, traktującą zagadnienia sportowe nie zawsze pod kątem widzenia potrzeb wychowawczych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dozwala „Sport Szkolny“ do bibliotek uczniowskich oraz do świetlic i czytelni szkolnych.

Dyrekcje i kierownictwa szkół zachęcą do czytania tego czasopisma młodzież specjalnie zainteresowaną sportem, która w czasopiśmie „Sport Szkolny“ znajdzie odpowiednie wskazówki w pracy nad przysposobieniem sportowym w myśl ogólnych wskazań wychowawczych.

Za Wojewodę:
(—) Miłosz Sołtys,
p. o. Kierownika Oddziału.
wizytator szkół.

274.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr. OP. I-41/44. Katowice, dn. 24 września 1937 r.

KOMUNIKAT
o „Uranii“, czasopiśmie Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomii we Lwowie.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło „Uranię“, czasopismo Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomii we Lwowie do bibliotek uczniowskich dla młodzieży od lat 16 (Nr II. Pr. 14181/36).

Urania jest jedynym popularnym pismem astronomicznym w Polsce, zawierającym artykuły, omawiające przystępnie rozmaite zagadnienia astronomiczne, informacje z dziedziny najświeższych odkryć, kalendarz astronomiczny i t. p. w związku z wprowadzeniem astronomii do nauczania w liceach ogólnokształcących,w „Uranii“ będzie otwarty nowy dział obejmujący zagadnienia astronomii w szkołach średnich. Liczne wiadomości, przede wszystkim kalendarz astronomiczny, mogą być pomocne w nauce astronomii. „Urania“ wychodzi we Lwowie 5 razy rocznie pod redakcją Dra Eugeniusza Rybki, profesora astronomii U. J. K. Prenumerata roczna wynosi 4,50 zł, adres redakcji i administracji: Lwów, ul. Długosza 8, Obserwatorium Astronomiczne.

Za Wojewodę:
(—) Miłosz Sołtys,
p. o. Kierownika Oddziału.
wizytator szkół.

275.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publ.
Nr OP. I-23/36. Katowice, dn. 22 września 1937 r.

KOMUNIKAT
o filmie zawodoznawczym.

Urząd Wojewódzki podaje do wiadomości, że Poradnia Zawodowa Warszawskiego Koła Stow. Służba Obywatelska — Warszawa, Mokotowska 6 wypożycza film zawodoznawczy, wykonany pod kierunkiem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy czynnym współudziale Poradni.

Film ten obejmuje następujące działy: kilimkarstwo i tkactwo, koronkarstwo i hafciarstwo, introligatorstwo, fryzjerstwo, maślarstwo i serowarstwo, gospodarstwo domowe, jubilerstwo oraz wykonywany obecnie zawód sprzedawczyni, które to zawody przede wszystkim powinny zainteresować uczennice, kończące szkoły powszechne. Ponadto na filmie opracowane są zawody: pielęgniarstwo, fotografia i ogrodnictwo, nauka których dostępna jest dla dziewcząt, posiadających świadectwo ukończenia 4 klas (nowego typu) gimnazjum ogólnokształcącego.

Warunki wypożyczania filmu: 1. możliwe wczesne zamawianie filmu (najlepiej w miesiącach: grudzień—kwiecień), 2. koszt wypożyczenia całego filmu wynosi 22 zł, 3. można wypożyczać dowolnie kompletowane działy — koszt wypożyczenia wynosi wtedy 2 zł od działu, 4. instytucja wypożyczająca odpowiedzialna jest za całość taśmy filmowej, 5. instytucja wypożyczająca ponosi ponadto koszt przesyłki pocztowej (ubezpieczonej), 6. film może być wyświetlany tylko na dobrym aparacie projekcyjnym.

Czas trwania projekcji całego filmu wynosi prawie trzy godziny.

Wyświetlanie filmu zawodoznawczego powinno być poprzedzone wygłoszeniem na terenie szkół pogadanek o wyborze zawodu i o zawodach, objętych filmem.

Na życzenie Warsz. Poradnia Zawodowa może wysłać komplet pogadanek za opłatą 90 gr.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. Miecz. Gajer
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

276.
Komunikat o wydawnictwach.

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli:

I. KSIĄŻKI DO BIBLIOTEK UCZNIOWSKICH:

Horoszkiewicz R. W trzecim powstaniu śląskim. Polska i świat współczesny. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1936 — dla uczniów szkół powszechnych. (Nr II Pr-14752/37).

Hulewicz W. Gniazdo żelaznego wilka. Nakład Książnicy Atlas. Lwów-Warszawa 1936 — dla uczniów wyższych klas szkoły powszechnej i niższych klas gimnazjum. (Nr II Pr-14482/36).

„Jak otrzymać prawo jazdy". Nakład Automobilklubu Polskiego. Warszawa, 1937 r. — dla uczniów. (II Pr-15161/37).

Kaden Bandrowski J. Droga wolności. Polska i świat współczesny — Biblioteka młodzieży. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1936 — dla uczniów wyższych klas szkół powszechnych i niższych gimnazjum. (Nr II Pr-14875/37).

Mokrzycki G. A. „Skrzydlata ludzkość" tom I i II. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie — dla uczniów gimnazjów i liceów. (Nr II Pr-14992/37).

Urbański T. Na dworze Zygmunta Starego — Obrazy z życia i kultury odrodzenia. Biblioteka historyczna dla młodzieży. Nakład Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lwowskiego P. T. H. Lwów. 1937 — dla uczniów szkół powszechnych. (Nr II Pr-15072/37).

Wrzos K. Piłsudski i Piłsudczycy. Nakł. Głównej Księgarni Wojskowej. Warszawa. 1936 — dla młodzieży od lat 16. (Nr II Pr-14421/37).

II. KSIĄŻKI DO BIBLIOTEK NAUCZYCIELSKICH:

Balzac. Komedia ludzka. 4. t. Przełożył Boy. Biblioteka Boy'a. Warszawa B. d. (Nr II Pr-13876/35).

Horoszkiewicz R. W trzecim powstaniu śląskim. Polska i świat współczesny. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa 1936. (Nr II Pr-14482/36).

Wrzos K. Piłsudski i Piłsudczycy. Nakł. Głównej Księgarni Wojskowej. W-wa 1936. (Nr II Pr-14421/37).

Zawada R. Opowieści żołnierskie o generale Śmigłym. Nakład Głównej Księgarni Wojskowej. Warszawa. 1936 r. (Nr Pr-14838/37).

III. Czasopisma dla młodzieży:

Gazetka morska. Dwutygodnik. Nakład Zarządu Głównego Ligi Morskiej i Kolonialnej. Warszawa. 1937 — dla uczniów szkół powszechnych i niższych klas gimnazjum. (Nr II Pr-15146/37).

PRZYRODA I TECHNIKA — czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych pod redakcją Dr Anny D'Abancourt—Koczwarowej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas, Lwów, ul. Czarnieckiego 12. Prenumerata roczna 10 zł, z dodatkiem metodycznym 13,50 zł.

Treść: Nr 5 — maj 1937 r.: Pawłowski L. K. — O życiu w mchach, Becker W. A. — Nowe kierunki w anatomii roślin. Galon R. — Roboty melioracyjne i zdobywanie ziemi w Prusach Wschodnich. Karczewski K. — Przegląd reakcji jądrowych. Halicki H. T. — Nowe paliwa — nowe silniki. Iwanicki A. — Czteroletni plan Trzeciej Rzeszy. Postępy i zdobycze wiedzy. Rzeczy ciekawe. Kalendarzyk astronomiczny. *Nr 6* — czerwiec 1937 r.: Sokołowski M. — Las w walce o byt. Kawecki Zb. — Wojna z porzeczkami. Pawłowski L. K. — Niebezpieczne ukąszenie żmii. Karczewski K. — Przegląd reakcji jądrowych II. Opieńska — Blauth J. — Od leczenia do zatrucia III. Szmid J. — Jaki pożytek można mieć z torfu. Postępy i zdobycze wiedzy. Sprawy bieżące.

NOWE WYDAWNICTWA
M. Arcta — Zakłady Wydawnicze S. A. Warszawa, Nowy Świat 35.

Daszewska W. i Szpotańska I. WSPÓLNĄ PRACĄ. Przyroda—geografia dla kl. III, szkół I stop.. Kurs B. Cena 1 zł.

Dyakowski B. PRZYRODA ŻYWA dla kl. V. szkół II i III stopnia, wyd. nowo opracowane. Cena 1,10 zł.

Szober St. GRAMATYKA POLSKA DLA KL. V SZKÓŁ POWSZECHNYCH, wydanie nowe, przer. Cena 60 gr.

Bzowski K. GEOGRAFIA (z dodatkiem) dla kl. V szkół powszechnych (dozwolona do użytku na rok 1937/8). Cena 1,60 zł.

Jaczewscy H. i T. PODRĘCZNIK ZOOLOGII dla kl. I gimn.; wydanie III. nowo opracowane do nowego turnusu. Cena 1,80 zł.

Szober St. NAUKA O JĘZYKU dla kl. I gimn.; wyd. II nowo opracowane do nowego turnusu. Cena 70 gr.

Serejski M. H. HISTORIA POWSZECHNA na I kl. gimn. Wydanie II. 1937 r. Cena 2,60 zł.

WYDAWNICTWA M. ARCTA i K. RUTSKIEGO W WILNIE:

Dmochowski A. Ziemecki St. — PRZYRODA NIEOŻYWIONA — nauka o przyrodzie nieożywionej dla V kl. szkoły powszechnej 2 i 3 stopnia. Cena 1 zł.

Dmochowski A. Ziemecki St. Szczawińska M. Wernerowa J. PRZYRODA I GEOGRAFIA — nauka o przyrodzie i o ziemi dla kl. IV szkoły powszechnej 1 stopnia — kurs 13. Cena 1,10 zł.

Kubicka J. ĆWICZENIA ORTOGRAFICZNE dla II kl. szkoły powszechnej. Cena 50 gr.

W. Sporczyński: GOPŁO. Z 10 rycinami. Książnica-Atlas. Lwów - Warszawa. (Lektura Geograficzna). Zeszyt 4. Str. 49. Zł. 1,—.

Praca niniejsza jest pewnego rodzaju monografią jeziora Gopła i Kruszwicy. W sposób zwięzły i popularny, jednakże w ścisłym oparciu o wyniki badań naukowych, daje szczegółowy opis genezy i historii Gopła i najbliższej jego okolicy.

M. Żakówna: WOŁYŃSKIMI DROGAMI. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. Str. 48. Zł. 0,80.

„Wołyńskimi drogami" to zbiór opisów Wołynia z obszaru nadsłuczańskiego przełomu (teren od rzeki Słuczy po miejscowości Sarny — Rokitno, Kostopol, Ostróg). Książka przeznaczona jest głównie dla młodzieży oraz dla nauczycieli uczących geografii i wiedzy o Polsce współczesnej.

KOMUNIKAT

w sprawie Biblioteki Instytutu Pedagogicznego w Katowicach.

Dyrekcja Instytutu Pedagogicznego zawiadamia, że Biblioteka Instytutu została przeniesiona z gmachu Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych na ulicę **Szkolną 9** (budynek dawnej Szkoły Wydziałowej).

Czytelnia jest otwarta codziennie, z wyjątkiem niedziel, świąt i sobót, od godz. 15 — 19, a wypożyczalnia od godz. 16 — 19.

Korzystanie z czytelni i wypożyczalni jest **bezpłatne.**

Osoby nie pracujące w szkolnictwie mogą korzystać z czytelni i wypożyczalni za specjalnym zezwoleniem Dyrekcji Instytutu Pedagogicznego.

Biblioteka Instytutu Pedagogicznego jest stale zaopatrywana we wszystkie nowości z działu pedagogiki, psychologii i dziedzin pokrewnych.

Biblioteka Instytutu Pedagogicznego prowadzi stałą służbę informacyjną udzielając porad bibliograficznych ustnie i pisemnie.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

nadesłane do redakcji.

CZASOPISMA DZIECIĘCE Z. N. P. jako pomoc w pracy szkolnej. Uwagi metodyczne dla nauczycieli w opracowaniu S. Dobranieckiego i K. Greba. Warszawa 1937. Nakład „Naszej Księgarni" Sp. Akc. Z. N. P. Warszawa.

MUZEUM — czasopismo pedagogiczne, poświęcone sprawom wychowania, nauczania i organizacji szkolnictwa. Organ T. N. S. W. Redakcja i Admin.: Lwów, ul. Łyczakowska 5. Prenumerata roczna 10 zł.

Treść zeszytu II czerwiec 1937 r.: Dr Sosiński K. — Samodzielność. Dr Ryniewicz A. — Zagadnienie selekcji w szkolnictwie. Dr Turkiewicz E. — Program chemii w nowym gimnazjum. Dr Willaume J. — Generał—pedagog. Polemika. Recenzje.

CHOWANNA — miesięcznik Instytutu Pedagogicznego w Katowicach poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Red. i Admin.: Katowice, ul. Krasińskiego 3. Prenumerata roczna 5 zł.

Treść zeszytu 6 — czerwiec 1937 r.: Korniszewski Feliks — Granice oraz możliwości wychowawczego kształtowania psychiki ludzkiej. Rowid Henryk — Skarżenie i skargi dzieci i młodzieży w świetle psychologii świadczenia (Dok.). Klemensiewicz Zenon — Z rozważań nad celem i metodą lektury szkolnej (Dok.). Recenzje i sprawozdania. Przegląd czasopism pedagogicznych. Kronika Instytutu Pedagogicznego. Dodatek — Sprawy szkolne na Śląsku.

POLONISTA — organ Tow. Polonistów Rz. P. poświęcony sprawom nauczania języka polskiego. Red. i Admin.: Warszawa — Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska" — ul. Nowy Świat 23—25. Prenumerata roczna 10 zł.

Treść zeszytu III — czerwiec 1937 r.: Szelejewski Jan — Wyniki nauczania języka polskiego w szkole powszechnej a wymagania przy egzaminie wstępnym do gimnazjum. Dr Klemensiewicz Zenon — Nauka o języku w kl. IV. Dr Kammer Jan — Najnowsza literatura polska w szkole średniej (Dok.). Pęcherski Mieczysław — Uwagi o projekcie programu języka polskiego w liceum ogólnokształcącym. Spoczyńska Helena — Możliwości organizowania ćwiczeń w pisaniu w liceum ogólnokształcącym. Sprawozdania i oceny. Kronika.

GŁOS NAUCZYCIELSKI — centralny organ Z. N. P. nr 1 wrzesień 1937 r. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Smulikowskiego 4.

PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY — organ T. N. S. W. Nr. 14 i 15 z września 1937 r. Redakcja i Admin.: Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł.

Śląskie Wiadomości Muzyczne — miesięcznik poświęcony kulturze muzycznej na Śląsku Nr. 6, 7, 8 z 1937 roku. Red. i Admin.: Katowice, ul. Wojewódzka 45. Prenumerata roczna 4 zł.

SŁONKO — tygodnik dla młodszych dzieci. Nr. 1—3 wrzesień 1937 r. Red. i Admin.: Warszawa, Plac J. Piłsudskiego 1. Prenumerata miesięczna 80 gr, dla szkół 60 gr.

MŁODY POLAK — dwutygodnik dla dzieci i młodzieży, nr 17—18 czerwiec 1937 r. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Chmielna 58. Prenumerata roczna 4 zł.

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II. p. pokój 538. — Tel. 178. — Konto P. K .O. Nr. 304.121.

Czcionkami i drukiem: **Drukarnia Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego w Katowicach.**